

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

Bakalářská práce

Pokuty

Jakub Šimek

Plzeň 2020

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Název oboru: Veřejná správa

Katedra veřejné správy

Bakalářská práce

Pokuty

Zpracoval: Jakub Šimek

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

Plzeň 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci zpracoval samostatně, a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Plzni

dne 11. 04. 2020

Jakub Šimek

Poděkování

Na úvod své bakalářské práce bych rád poděkoval JUDr. Tomáši Loudovi, CSc. za jeho odborné rady při psaní bakalářské práce. Jeho znalosti a zkušenosti byly pro mě velmi cenné a významně napomohly k napsání bakalářské práce takové, v jaké podobě si jí nyní můžete přečíst.

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Jakub ŠIMEK**
Osobní číslo: **R17B0119P**
Studijní program: **B6804 Právní specializace**
Studijní obor: **Veřejná správa**
Téma práce: **Pokuty**
Zadávající katedra: **Katedra veřejné správy**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Historický exkurz
3. Pojem pokuty
4. Správně právní odpovědnost za přestupek – pojem přestupku – odpovědnost za přestupek
5. Proces správního trestání
6. Mezinárodní srovnání
7. Úvaha de lege ferenda
8. Závěr

Rozsah bakalářské práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

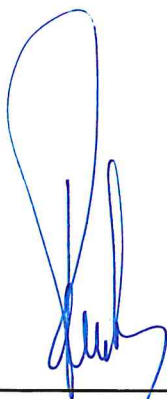
Seznam doporučené literatury:

viz zvláštní seznam

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Tomáš Louda, CSc.**
Katedra veřejné správy

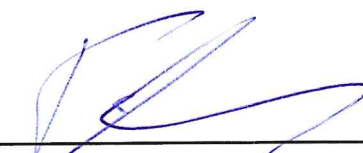
Datum zadání bakalářské práce: **29. března 2019**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2020**

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

Obsah

Úvod	1
1. Historický exkurz	3
1.1. Rakousko-Uhersko do roku 1918	3
1.2. České země do roku 1948	4
1.3. Období po roce 1948.....	6
1.4. Porevoluční kodifikace	7
2. Správně právní odpovědnost za přestupek	8
2.1. Pojem přestupek.....	9
2.2. Formální a materiální znaky přestupku.....	10
2.2.1. Formální znaky přestupku	10
2.2.1.1. Skutková podstata přestupku a její znaky	10
2.2.2. Materiální znak přestupku	12
2.2.2.1. Protiprávnost	12
2.2.2.2. Okolnosti vylučující protiprávnost.....	13
2.3. Odpovědnost za přestupek	15
2.3.1. Odpovědnost fyzické osoby za přestupek.....	15
2.3.1.1. Omyl skutkový.....	16
2.3.1.2. Omyl právní	17
2.3.2. Odpovědnost zákonného zástupce nebo opatrovníka	17
2.3.3. Odpovědnost za přestupek podnikající fyzické osoby.....	18
2.3.4. Odpovědnost za přestupek právnické osoby.....	20
2.4. Zánik odpovědnosti.....	22
3. Proces správního trestání	24
3.1. Přestupkové řízení.....	24
3.1.1. Zásady řízení o přestupcích	25
3.1.1.1. Zásada legality	25
3.1.1.2. Zásada zákazu zneužití správního uvážení	25

3.1.1.3.	Zásada ochrany dobré víry	25
3.1.1.4.	Zásada materiální pravdy	26
3.1.1.5.	Zásada vzájemné součinnosti	26
3.1.1.6.	Zásada součinnosti s účastníky	26
3.1.1.7.	Zásada souladu s veřejným zájmem.....	26
3.1.1.8.	Zásada dobré správy.....	27
3.1.1.9.	Zásada odstranění rozporů	27
3.1.1.10.	Zásada rychlosti a procesní ekonomie	27
3.1.1.11.	Zásada zdvořilosti a slušnosti	27
3.1.1.12.	Zásada presumpce nevinny	27
3.1.1.13.	Zásada in dubio pro reo	27
3.1.1.14.	Zásada obhajoby	28
3.1.1.15.	Zásada dvouinstančnosti řízení.....	28
3.1.1.16.	Zásada účelnosti a prospěšnosti.....	28
3.1.1.17.	Zásada neveřejnosti ústního jednání	28
3.1.1.18.	Zásada teritoriality a personality.....	28
3.2.	Správní orgány a jejich příslušnosti.....	30
3.3.	Účastníci řízení	31
3.4.	Postup před zahájením řízení	31
3.6.	Zahájení přestupkového řízení.....	33
3.6.1.	Zahájení řízení z moci úřední	33
3.6.2.	Překážky v řízení	34
3.7.	Průběh řízení o přestupku	34
3.7.1.	Ústní jednání.....	34
3.7.2.	Shromažďování podkladů pro rozhodnutí a dokazování.....	35
3.8.	Skončení řízení o přestupku.....	36
3.8.1.	Rozhodnutí, kterým se obviněný uznává vinným.....	37
3.8.2.	Rozhodnutí, kterým se obviněný uznává vinným jako právní nástupce	37

3.8.3.	Rozhodnutí o schválení dohody o narovnání.....	37
3.9.	Zvláštní druhy řízení	38
3.10.	Sankce, druhy správních trestů	39
4.	Pojem pokuty	42
4.1.	Výše pokut a její stanovení	42
4.2.	Likvidační povaha pokuty.....	46
4.3.	Pořádková pokuta.....	46
4.3.1.	Pořádkové delikty	48
4.3.2.	Rozhodnutí o pořádkové pokutě	50
4.4.	Pokuta uložena v blokovém řízení	50
4.4.1.	Příkazové (blokové) řízení.....	50
4.4.2.	Příkazový blok	51
4.4.3.	Orgány oprávněné uložit pokutu příkazem na místě	53
4.5.	Chyby v příkazním řízení.....	55
5.	Mezinárodní srovnání	59
5.1.	Německá právní úprava	59
5.2.	Rakousko.....	61
5.3.	Polsko.....	62
5.4.	Slovensko	62
7.	Úvaha de lege ferenda	65
	Závěr	66
	Resumé	68
	Seznam použité literatury	1
	Seznam použitých zkratek	4

Úvod

Tématem bakalářské práce jsou pokuty, přičemž tento pojem je velmi obsáhlý a jelikož není možné v rámci bakalářské práce celý tento pojem obsáhnout, soustředil jsem se zejména na pokuty v rámci přestupkových řízení. Toto téma jsem si zvolil, neboť tato problematika v běžném životě potká téměř každého z nás, vypovídají o tom i statistiky dostupné z internetových stránek Policie ČR, kdy za posledních 5 let v každém roce bylo jen orgánem Policie ČR řešeno více než 1 250 000 přestupků.

V první kapitole jsem považoval za důležité nejdříve vůbec nastínit problematiku pokut a přestupků jako takových v rámci let minulých, a proto je první kapitola věnována historickému exkurzu. Historický exkurz jsem vztahoval na naše území počínaje obdobím Rakouska-Uherska, neboť jsem názoru, že v mnoha ohledech bylo toto období pro pozdější vývoj naší země klíčové. Po Rakousku-Uhersku je pozornost věnována i dalším významným mezníkům historie, jako např. období protektorátu či období normalizace. Cílem této kapitoly bylo zmapovat důležité právní úpravy a předpisy, které vedly k úpravě takové, jakou ji známe dnes.

Druhá kapitola se zabývá problematikou správněprávní odpovědnosti za přestupek a přestupkem obecně. Zde bylo kladeno za cíl definovat pojem přestupek, jaké jsou jeho formální a materiální znaky nebo vymežit skutkovou podstatu přestupku. Rovněž se v této kapitole zabývám i okolnostmi, které protiprávnost vylučují. Klíčovou částí této kapitoly je poté část, která se zabývá odpovědností za přestupek, a to jak odpovědností fyzických osob, tak právnických osob či osob fyzických podnikajících. Tato část kapitoly definuje, kdo a za jakých okolností je za přestupek odpovědný a tím pádem i postižitelný.

V návaznosti na předchozí kapitolu se třetí kapitola zabývá procesem správního trestání, kdy cílem této kapitoly je definovat přestupkové řízení a jeho zásady, Dále jsem pokládal za důležité popsat správní orgány a jejich příslušnost k řešení přestupků, stejně tak jako definovat účastníky v rámci přestupkového řízení. Poté již kapitola popisuje postup před zahájením řízení či samotný začátek,

průběh a skončení řízení. Zároveň jsou v kapitole popsány i překážky, které v rámci přestupkového řízení mohou vyvstat. V rámci návaznosti na další a stěžejní kapitolu bakalářské práce, je tato kapitola zakončena sankcemi, které mohou být za spáchání přestupku uděleny.

Ve čtvrté kapitole se dostáváme k pojmu pokuty, k definici tohoto pojmu, k určení výše pokut v závislosti na právní úpravě a též k likvidační povaze, kterou pokuta udělená v nepřiměřené výši může mít. Dále se kapitola zabývá pořádkovou pokutou, jakožto zajišťovacím prostředkem v rámci řízení o přestupku. Poté už je hlavní pozornost věnována pokutě, udělené v příkazním neboli blokovém řízení, jelikož je to v běžném životě velmi hojně využívaný typ sankce. Je důležité definovat přímo příkazní řízení, příkazový blok a jeho náležitosti a samozřejmě vymezit orgány, které jsou oprávněné takové příkazní řízení vést. A poslední dle mého názoru neméně důležitou částí této kapitoly je část věnovaná chybám v příkazním řízení, okolnostmi, které k chybám mohou vést a následky, které tyto chyby mohou způsobit.

Pátou kapitolou je potom mezinárodní srovnání, ve kterém je právní úprava pokut a přestupků České republiky porovnána se sousedními státy, tj. Německo, Rakousko, Polsko a Slovensko. Důležitým faktorem pro porovnání jednotlivých právních úprav jsou druhy trestů a definice přestupku jako takového.

1. Historický exkurz

Česká republika se co do právního prostředí řadí k zemím, ve kterých mělo na tvorbu právních norem dominantní vliv tzv. kontinentální právo, a to zejména germánské země a jejich pojetí kontinentálního práva. Tento fakt je velmi dobře patrný již v historii, kdy jak v raném, tak vrcholném středověku germánská kultura ovlivňovala nejen právní, ale i všeobecný společenský vývoj tehdejších Zemí Koruny české. Vliv germánské kultury na české země poté vyvrcholil v období Rakouska-Uherska, neboť součástí Rakouska-Uherska bylo i území dnešní České republiky.

1.1. Rakousko-Uhersko do roku 1918

V 18. století, v tehdejším Rakousku-Uhersku vznikala čím dál větší potřeba ze strany vrchnosti, regulovat život poddaných právními prostředky. Důvodem byla vlna průmyslové revoluce, která se začala šířit v té době z Anglie a s ní spojená i větší rozmanitost společenského života.

Vůbec poprvé se institut správního deliktu vyskytl v josefinském Všeobecném trestním zákoníku o zločinech a trestech za ně (1787). Na rozdíl od kriminálních deliktů, o kterých rozhodovaly soudy, o správních deliktech rozhodovala tzv. politická vrchnost. Další významný milník pro správní delikty přišel v roce 1803, kdy Trestní zákon z téže roku zavedl do právního řádu poprvé pojem **policejní přešupek**, jehož stíhání i nadále zůstalo pravomocí politické vrchnosti. Vzhledem k neustále se měnícím politickým poměrům docházelo v Rakousku-Uhersku k častým změnám subjektů, jež byly oprávněné správní delikty stíhat (správní orgány x soudy). Tento stav zdaleka nebyl ideální a vyhovující, ale trval několik desítek let až do roku 1873, kdy nový Trestní řád stanovil, že do pravomoci soudů spadaly pouze přešupky, které byly uvedeny v trestním zákoně a delikty, které nebyly označené jako trestné, spadaly do příslušnosti politických úřadů.

Velkou měrou se na nejen na objasňování, ale i stíhání přešupků, podílelo např. četnictvo či obecní nebo státní policie. Zatímco v menších městech policejní funkce vykonávaly orgány územní správy a samosprávy, ve většině větších měst vznikaly přímo státní policejní úřady. *Obecní policie představovala činnost*

obecních orgánů, které přispívaly k dodržování pořádku v zemi. Její zaměření bylo velice různorodé, čemuž odpovídalo i její dělení na bezpečnostní, mravní, zdravotní policii a další. Na základě přenesené působnosti poskytovaly obecní orgány také součinnost při stíhání soudních deliktů.¹ I

V rámci správního trestání tehdejší doby se objevila celá řada nařízeních, které regulovaly např. výkon opatření a nálezů policejními či politickými orgány, tedy nařízení č. 96/1854 ř. z., jinak též známé jako „Prugelpatent“ neboli obuškový zákon. Obuškovým zákonem byla výše zmíněným orgánům dána pravomoc stíhat porušení předpisů proti veřejnému pořádku či správě. Rok na to byla provedena nařízením č. 61/1855 ř. z. podrobnější úprava, kterou mělo v režii ministerstvo spravedlnosti, ministerstvo vnitra a Nejvyšší policejní úřad. Tato úprava přiřadila kompetenci stíhání přestupků, které nejsou trestné, okresním úřadům a magistrátům. Zeměpanským policejním úřadům zase příslušelo šetření v záležitostech tzv. místní policie. Z celé řady dalších nařízeních je třeba zmínit např. ministerské nařízení č. 198/1857 ř. z., které se týkalo výměry trestu nebo např. ministerské nařízení č. 31/1860 ř. z., které upravovalo možnosti odvolání či mimořádné snížení a prominutí trestu a v neposlední řadě zákon č. 101/1896 ř. z. upravující postup při podání opravných prostředků.

1.2. České země do roku 1948

Velké změny s sebou přinesl pro naši republiku historický rok 1918, který s sebou ale zároveň přinesl i problémy, se kterými se společnost musela vypořádat. Vzhledem k národnostnímu složení dřívějšího Rakouska-Uherska, byla i společnost v nově vzniklém Československu velmi kosmopolitní. Dalším problémem byla i nutnost prozatímně přijmout a převzít některé právní předpisy z právního řádu Rakouska-Uherska, což zajistil tzv. recepční zákon (č.11/1918 Sb.) a na jehož základě byl započat výkon zákonodárné a výkonné moci Národním výborem. V roce 1920 došlo poté k zakotvení správního práva trestního do právního řádu Československa, a to pomocí nové Ústavy (ústavní zákon č. 121/1920 Sb.). „*Dle § 95 tohoto ústavního zákona platilo, že v trestních věcech*

---

¹ ŠTĚPÁNEK, Bohdan. SPRÁVNÍ TRESTÁNÍ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V MINULOSTI. In: Epravo.cz [online]. EPRAVO.CZ – Sbirka zákonů, judikatura, právo, 2016 [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/spravni-trestani-na-uzemi-ceske-republiky-vminulosti-100286.html>

*byla dána působnost soudů, zatímco ostatní případy byly projednávány v trestním řízení policejním nebo finančním. Zákonodárci si dobře uvědomovali potřebu reformovat předpisy v oblasti správního trestání, nicméně pokusy o tuto reformu nebyly úspěšné.*² Později se však ukázalo, že správní trestní fungovalo vedle obecného správního řízení dobře a neexistovala-li právní úprava ve speciálním ustanovení, použila se úprava obecného správního řízení. V tomto období vznikaly nové právní předpisy a normy, ale stále platili i některé recipované z období Rakouska-Uherska, přičemž nutno podotknout, že některé takové normy vznikaly např. už v polovině 19. století. „*Celkem ve dvacátých letech minulého století platilo v Československu více jak 200 norem různé právní síly, které obsahovaly skutkové podstaty přestupků.*“³

Vlivem narůstajícího počtu právnických osob páchajících delikty bylo prolomeno ve 30. letech 20. století pravidlo, že pachatelem přestupku může být pouze fyzická osoba. V těchto dobách tedy začalo platit, že je možné potrestat orgán, který právnickou osobu zastupuje, a navíc právnické osoby nerozdílně ručily za uhrazení pokut či nákladů na řízení jako takové.

Za období, které předcházelo vzniku druhé světové války, vznikalo na našem území několik nových center právotvorby. Během tohoto období však již na území Protektorátu Čechy a Morava působily orgány německé a protektorátní a působnost československého práva se existencí německého práva na našem území velmi zmenšila.

Válečná a následně i poválečná léta byla co do rozvoje správního práva trestního poměrně skromná, jelikož na našem území byla celá řada jiných problémů, se kterými se Československo muselo vypořádávat. „*Se vznikem národních výborů přešla trestní správní pravomoc zejména na okresní národní výbory. Vznikaly také další normy obsahující skutkové podstaty dalších přestupků. Uvést je možné např.*

---

² ŠTĚPÁNEK, Bohdan. SPRÁVNÍ TRESTÁNÍ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V MINULOSTI. In: Epravo.cz [online]. EPRAVO.CZ – Sbirka zákonů, judikatura, právo, 2016 [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/spravni-trestani-na-uzemi-ceske-republiky-vminulosti-100286.html>

³ ŠTĚPÁNEK, Bohdan. SPRÁVNÍ TRESTÁNÍ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V MINULOSTI. In: Epravo.cz [online]. EPRAVO.CZ – Sbirka zákonů, judikatura, právo, 2016 [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/spravni-trestani-na-uzemi-ceske-republiky-vminulosti-100286.html>

dekrety prezidenta republiky č.138/1945 Sb., o potrestání některých provinění proti národní cti (tzv. „malý retribuční dekret“), č.108/1945 Sb., o konfiskaci či zákon č.107/1947 Sb., o opatřeních proti neoprávněnému přechodu státních hranic.“⁴

1.3. Období po roce 1948

Po roce 1948 se díky politickým poměrům v Československu často měnila úloha správního trestání. K již výše zmíněným a stále aktuálním normám z dob Rakouska-Uherska postupně v závislosti na aktuální ideologii přibývalo spoustu nových právních předpisů. Jedním z takových právních předpisů je i trestní zákon správní z roku 1950, podle kterého bylo jakožto přestupky stíhat takové činy, které dle trestního zákona soudního trestnými nebyly. „*Tresty ukládané za přestupky se dělily na hlavní a vedlejší, přičemž mezi vedlejší je možné uvést např. zákaz činnosti, propadnutí jmění nebo zákaz pobytu. Mezi hlavní tresty patřilo vedle veřejného pokárání a pokuty především odnětí svobody, a to až na dvě léta.*“⁵ Poté přišla v roce 1953 novela trestního zákona správního, která zúžila pravomoci národních výborů, které jinak do té doby měly velmi výrazné postavení. Novela se týkala zejména ukládání trestů odnětí svobody a propadnutí jmění. Další výraznou změnu s sebou přinesl i přestupkový zákon z roku 1961(č.60/1961 Sb.), který mimo jiné změnil povahu projednávání přestupků, kdy na projednávání přestupků již nebylo nahlíženo jako na trestní řízení (jako tomu bylo doposud), ale získalo úplně novou podobu řízení o přestupcích.

Přestupkový zákon z roku 1961 byl v roce 1967 nahrazen zákonem o správním řízení (č. 71/1967 Sb.), ale pojetí projednávání přestupků nedoznalo příliš velkých změn a nadále příslušelo orgánům státní správy a národním výborům, avšak k přestupkové řízení proběhlo pouze tehdy, nestačilo-li k nápravě výchovné působení určitých orgánů jako např. vedení podniku, družstvo či národní výbor.

---

⁴ ŠTĚPÁNEK, Bohdan. SPRÁVNÍ TRESTÁNÍ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V MINULOSTI. In: Epravo.cz [online]. EPRAVO.CZ – Sbirka zákonů, judikatura, právo, 2016 [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/spravni-trestani-na-uzemi-ceske-republiky-vminulosti-100286.html>

⁵ ŠTĚPÁNEK, Bohdan. SPRÁVNÍ TRESTÁNÍ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V MINULOSTI. In: Epravo.cz [online]. EPRAVO.CZ – Sbirka zákonů, judikatura, právo, 2016 [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/spravni-trestani-na-uzemi-ceske-republiky-vminulosti-100286.html>

Dalším výrazným milníkem historie Československa je bez pochyb období po okupaci v roce 1968. Předpisy, které byly v období normalizace přijímány, měly velmi represivní charakter, i díky tomu se po zákonodárném zásahu staly z mnoha skutkových podstat přešupků přísněji postihované přečiny. I přes mnoho novelizací ale přešupkový zákon z roku 1961 přešval, to až do roku 1990, kdy ho nahradil předchůdce nynější právní úpravy o přešupcích zákon č. 200/1990 Sb. tj. Zákon České národní rady o přešupcích. Změny v oblasti správního trestání, které se děly v 60. letech minulého století se během normalizační doby již neopakovaly, společnost a situace ve společnosti se spíše stabilizovala a vydržela až do stále se více projevující společenské nespokojenosti v období, které předcházelo revolučnímu roku 1989.

1.4. Porevoluční kodifikace

Po revoluci bylo nutné starý a několikrát novelizovaný přešupkový zákon změnit a to např. i kvůli změně ideologie či výše zmíněné represivnímu charakteru tehdejších právních předpisů z období normalizace. Starý přešupkový zákon č. 60/1961 Sb. tedy nahradil již výše zmíněný Zákon České národní rady o přešupcích (zákon č. 200/1990 Sb.). Tento přešupkový zákon už dostal podobu, kterou do jisté míry známe i v nynější úpravě v zákoně č. 250/2016 Sb., o čemž svědčí i fakt, že přešupkový zákon z roku 1990 byl zrušen až 1. 7. 2017. V tomto přešupkovém zákoně již např. byla definována společenská škodlivost, bylo zde definováno, v jakých případech se o přešupek nejedná nebo zde byly definovány sankce a zavinění v téměř totožné podobě, v jaké je upravuje nynější právní úprava. Rozdíly mezi právní úpravou z roku 1990 a nynější právní úpravou je ten, že nynější úprava se vztahuje i na dřívější správní delikty právnických osob a fyzických podnikajících osob.

2. Správně právní odpovědnost za přešupek

Pojem odpovědnost je v evropských zemích pojmem vcelku moderním, objevil se až koncem 18. století, a to v souvislosti se státní politikou. V tomto období počaly snahy o zavedení vlády, která by byla odpovědna dalším složkám státní moci. Na tento pojem lze nahlížet například ve smyslu etickém, morálním či právním. V širším pojetí je odpovědnost mimo jiné vykládána jako povinnost osoby pečovat o jinou osobu či věc (případně také povinnost udržovat nějaký stav či vztah) tak, aby nedošlo ke vzniku újmy.

Odpovědnost je třeba rozlišovat na odpovědnost tzv. **prospektivní** – tj. odpovědnost, jež dané osobě ukládá povinnosti *pro futuro*, čili do budoucna, a tzv. odpovědnost **retrospektivní** – tj. odpovědnost zpětnou za stav či újmu, která již v minulosti nastala. Právní odpovědnost, kterou se tato kapitola zabývá, je tedy odpovědností retrospektivní a dále se dělí na jednotlivé skupiny, jimiž jsou odpovědnost civilní (odpovědnost za soukromoprávní delikty), odpovědnost trestněprávní (odpovědnost za trestné činy) a odpovědnost správněprávní (odpovědnost za správní delikty).

Tato odpovědnost se tedy vztahuje na protiprávní jednání, jež jsou označena jako správní delikty, za něž poté mohou správní orgány udělovat příslušné sankce. Správní delikty jsou těmito orgány projednávány a sankciovány *ex officio*, neboli z moci úřední. Správní orgány mají povinnost přijímat návrhy a podněty pro zahájení řízení z moci úřední. Pokud osoba zjistí, že byl v jejím okolí spáchán přešupek či jiný druh správního deliktu, může podat podnět správnímu orgánu, na základě kterého, správní orgán přešupek či takovýto jiný správní delikt bude projednávat, a dále případně sankcionovat.

Správního deliktu se může dopustit jak fyzická, tak podnikající fyzická osoba nebo i osoba právnická a odpovědnost za tyto delikty je zakotvena například typicky v zákoně č. 250/2016 Sb. – zákon o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich, zákoně č. 251/2016 Sb., - zákon o některých přešupcích a samozřejmě v dalších zákonech.

Následující kapitola této práce je ve svém úvodu věnována samotnému pojmu přestupku v rovině teoretické, v další návaznosti poté samotné odpovědnosti za přestupek.

2.1. Pojem přestupek

Přestupek je v českém právním prostředí jedním (a dokonce nejtypičtějším) z veřejnoprávních – správních deliktů. Deliktem (z latinského slova *delictum* – porušení) se v kontinentální právní kultuře rozumí jakékoliv porušení práva nebo povinnosti z právních předpisů vyplývajících.

Pojem přestupek byl nejdříve vymezen a upraven v zákoně č. 200/1990 Sb. – Zákon České národní rady o přestupcích, který byl ovšem k 1. 7. 2017 derogován a nahrazen zákonem č.250/2016 - Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Dalším právním předpisem, který upravuje některé konkrétní přestupky je zákon č. 251/2016 Sb. – Zákon o některých přestupcích. Přestupky jsou však v těchto právních předpisech pouze částečně kodifikovány, jejich úprava je i přes tuto rekodifikaci stále poměrně roztržštěná.

Přestupek je podle §5 zákona č. 250/2016 Sb. definován jako „*společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.*“⁶. Přestupek je dle tohoto ustanovení vymezen jak pozitivně, tak i negativně. Pozitivní vymezení přestupku říká, která jednání se za přestupek označují, negativní naopak určují, ve kterých případech se o přestupek nejedná. „*O přestupek jde pouze tehdy, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle jiných právních předpisů anebo o trestný čin.*“⁷

Jak již bylo nastíněno v kapitole předchozí, přestupku se může dopustit jak fyzická osoba, fyzická osoba podnikatel, tak právnická osoba. Tyto subjekty mohou spáchat přestupek vědomě (úmyslně) či nedbalostně. Za vědomé páchaní přestupku označujeme takové jednání, kdy osoba si je vědoma toho, že může ohrozit nebo

---

⁶ ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250.

⁷ ČERNÝ, Jan, Eva HORZINKOVÁ a Helena KUČEROVÁ. *Přestupkové řízení: příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů: podle platného stavu k 2011* Praha: Linde, 1994. Praktická právnická příručka.

poruší zájem, který je chráněn zákonem nebo jiným právním předpisem a buďto tak učinit chtěla (= úmysl přímý) případně byla s následkem srozuměna (= úmysl nepřímý). K nedbalostnímu spáchání přestupku může dojít ve dvou případech. Prvním případem přestupku spáchaného z nedbalosti je situace, kdy si osoba uvědomuje, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem či jinými právními předpisy, avšak spoléhá na to, že se tak nestane, v tomto případě se jedná o nedbalost vědomou. Druhým případem je situace, kdy si osoba není vědoma, že svým jednáním může porušit či ohrozit zájem, který je chráněn zákonem nebo jiným právním předpisem, ačkoli si této povinnosti vědoma být měla⁸ – zde se jedná o nedbalost nevědomou.

2.2. Formální a materiální znaky přestupku

2.2.1. Formální znaky přestupku

Formálními znaky přestupku, čili znaky vymezenými zákonem, se rozumí zejména jejich souhrn – tzv. skutková podstata přestupku, která bude popsána níže, v následující podkapitole.

2.2.1.1. Skutková podstata přestupku a její znaky

„Pod pojmem skutková podstata přestupku se zpravidla rozumí souhrn jeho typových znaků, které na jedné straně vyjadřují typovou společenskou škodlivost a na druhé straně oddělují jednotlivé přestupky. Znaky skutkové podstaty přestupku se člení do čtyř skupin znaků: objekt, objektivní stránka, subjekt, subjektivní stránka“.⁹ Tyto čtyři skupiny jsou tzv. obligatorními neboli povinnými, znaky skutkové podstaty a mimo nich se mohou objevit také tzv. fakultativní čili nepovinné znaky, například místo, čas, či hmotný předmět útoku, jež se konkrétně váží na objektivní stránku skutkové podstaty.

Objektem přestupku jsou zájmy, proti kterým je protiprávní jednání vedeno a které jsou zákonem chráněny. Správní právo podle stupě obecnosti dělí objekty přestupku na obecné, druhové a individuální. **Obecným** objektem je např. výkon

⁸ Tato skutečnost vyplývá ze základní právní zásady ignoratia legis non excusat, která říká, že neznalost zákona neomlouvá.

⁹ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Nové přestupkové právo*. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9.

veřejné správy, kdy postih správních deliktů má sloužit především k ochraně chodu veřejné správy, plnění její povinností a úkolů. Dále přestupkové právo v případě obecného objektu chrání také např. zdraví či osobnost člověka, jeho majetek nebo majetek osob právnických. **Druhov**é objekty jsou společné pro určitou skupinu přestupků v dané oblasti. **Individuální** objekt obsahuje každá skutková podstata přestupku. Tímto objektem je jednotlivý, konkrétní zájem, který má být chráněn a pro jehož ochranu je dané ustanovení určeno.

Objektivní stránku charakterizují především znaky, kterými jsou **jednání** a **následek** a mezi nimi nezbytně **kauzální nexus** neboli příčinná souvislost. Jednání se rozlišuje na tzv. komisivní - konání (protiprávní činnost) a omisivní - opomenutí. V některých případech může být fakultativně znakem právě výše zmíněný čas nebo místo jednání. **Následkem** přestupku se rozumí ohrožení či porušení zájmů, které jsou jeho objektem. „*Pro přestupky je typické, že následek je zpravidla dán již samotným faktem protiprávního jednání, které porušuje konkrétní právní povinnost, jejímž nedodržením je porušen i zájem společnosti, který má být zajištěn právě splněním dané povinnosti.*“¹⁰

Subjektem neboli pachatelem je osoba, která svým jednáním (ať už konáním či opomenutím) naplnila všechny znaky skutkové podstaty přestupku. Deliktní způsobilost subjektu fyzických osob je limitována dolní věkovou hranicí, neboť je požadována určitá rozumová a volní vyspělost. Věková hranice u fyzických osob je tedy den, který následuje po dni dovršení patnáctých narozenin. Pachatelem přestupku, jak již bylo výše zmíněno, mohou být mimo fyzických osob také osoby právnické.

Pro fyzické osoby jako pachatele přestupku jsou relevantní následující atributy:

- **věk** - *Za přestupek není odpovědný ten, kdo v době jeho spáchání nedovršil patnáctý rok svého věku.*¹¹

¹⁰ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckovy právnické učebnice. ISBN isbn978-80-7179-254-3.

¹¹ ČESKÁ REPUBLIKA, §18 Zákon č. 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

- **zavinění** - *K odpovědnosti fyzické osoby za přešupek se vyžaduje zavinění. Postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění.*¹²
- **příčetnost** - *Za přešupek není odpovědný ten, kdo pro duševní poruchu v době jeho spáchání nemohl rozpoznat protiprávnost svého jednání nebo své jednání ovládat*¹³

Pro **subjektivní stránku** přešupku je znakem zavinění (neboli vnitřní psychický vztah pachatele ke spáchanému přešupku). Dle §15 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb. postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon jinak. Zavinění může být ve formě přímého nebo nepřímého úmyslu či vědomé nebo nevědomé nedbalosti (viz. předchozí kapitoly).

Druhou skupinou formálních znaků jsou **znaky typové**, které od sebe jednotlivé přešupky odlišují a jednotlivé přešupky charakterizují. Je potřeba jak obecně formálních, tak typových znaků, aby jednání bylo přešupkem.

2.2.2. *Materiální znak přešupku*

Materiálním znakem přešupku se rozumí společenská škodlivost daného přešupku. Ke spáchání přešupku tedy nestačí, aby čin splňoval pouze formální znaky přešupku (protiprávnost daného jednání, aby byly naplněny znaky skutkové podstaty), které ukládá zákon, musí rovněž vykazovat aspoň minimální stupeň škodlivosti pro společnost. Zatímco trestní odpovědnost nyní vychází pouze z formálního pojetí trestního činu, odpovědnost za přešupek je definována právě i pojetím materiálním, což zamezuje zejména stíhání bagatelních přešupků, kde jsou společenské následky a škodlivost zcela nepatrné až zanedbatelné.

2.2.2.1. *Protiprávnost*

Protiprávnost přešupku znamená, že ono jednání je v rozporu s právem, neboli jednáním je porušena či nesplněna povinnost, kterou zákon ukládá nebo je narušeno/porušeno právo, které je garantováno. V případě, že jednání není protiprávní nebo je zde okolnost, která protiprávnost vylučuje, nedochází vůbec ke

¹² ČESKÁ REPUBLIKA, §15 odst.1 Zákon č. 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

¹³ ČESKÁ REPUBLIKA, §15 odst.1 Zákon č. 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

spáchání přestupku a správní orgán na základě §86 odst. 1 písm. a) zákona č. 250/2016 Sb. řízení o přestupku zastaví.

Protiprávnost je považována za samostatný znak přestupku, jenž stojí vedle dalších zmíněných znaků. „Protiprávnost se liší od formálních znaků skutkové podstaty především tím, že se jedná o znak, který je všem deliktům společný, kterým se od sebe jednotlivé druhy přestupků neodlišují. Vztah mezi protiprávností a materiálním znakem (společenskou škodlivostí) lze vyjádřit tak, že společenská škodlivost je prvotní, existuje nezávisle na právní úpravě a je právě důvodem, proč zákon čin, který je společensky škodlivý, zakazuje a staví pod hrozbu trestu.“¹⁴.

2.2.2.2. Okolnosti vylučující protiprávnost

Navzdory výše uvedenému však existují právě takové okolnosti, které protiprávnost vylučují. Jsou to specifické rysy činu, které pokud nastanou, způsobují, že čin, který se jevil jako přestupek, přestupkem být nemůže.

V zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (zákon č.250/2016 Sb.) je v §24 zakotvena jako první a jedna z okolností, které protiprávnost vylučují, tzv. **krajní nouze**. *Čin jinak trestný jako přestupek není přestupkem, jestliže jím někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem.*¹⁵ Zákon rovněž v druhém odstavci §24 stanovuje, v jakém případě se o krajní nouzi nejedná. O krajní nouzi se nejedná v případě, že bylo možné hrozící nebezpečí odvrátit jiným způsobem nebo následky vzniklé odvrácením jsou s přihlédnutím na následky, které hrozily, stejně nebo více závažné.

V §25 zákona č. 250/2016 Sb. je jako další okolnost vylučující protiprávnost zakotvena **nutná obrana**. *Čin jinak trestný jako přestupek není přestupkem, jestliže jím někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajícím útokem na zájem chráněný zákonem.*¹⁶ Byla-li tato obrana zjevně nepřiměřená vzhledem k útoku, o nutnou obranu se dle odst. 2 §25 nejedná.

¹⁴ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Nové přestupkové právo*. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9.

¹⁵ ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250.

¹⁶ ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250.

Zákon č. 250/2016 Sb. rovněž v §26 definuje jako okolnost vylučující protiprávnost tzv. **svolení poškozeného**. *Čin jinak trestný jako přestupek není přestupkem, jestliže někdo jedná na základě svolení osoby, jejíž zájmy, o nichž tato osoba může bez omezení oprávněně rozhodovat, jsou činem dotčeny.*¹⁷ Svolení musí být podle odst. 2 §26 zákona č. 250/2016 Sb. učiněno dobrovolně, určitě, srozumitelně a vážně, předem nebo současně jednáním osoby, která čin, který by byl jinak označen za trestný, páchá. Za svolení se nepovažuje (s výjimkou svolení k lékařským zákrokům, jež jsou v souladu právním řádem) souhlas k ublížení na zdraví.

Přípustné riziko je okolnost, která rovněž vylučuje protiprávnost dle §27 zákona č.250/2016. *Čin jinak trestný jako přestupek není přestupkem, jestliže někdo v souladu s dosaženým stavem poznání a informacemi, které měl k dispozici v době svého rozhodování o dalším postupu, vykonává v rámci svého zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo v rámci svého předmětu činnosti společensky prospěšnou činnost, jíž ohrozí nebo poruší zájem chráněný zákonem, nelze-li společensky prospěšného výsledku dosáhnout jinak.*¹⁸ Zákon také definuje, v jakém případě se o přípustné riziko nejedná. Přípustné riziko není ohrožení zdraví a života člověka v rámci vykonávané činnosti, se kterou dotyčný člověk v souladu s právními předpisy nedal souhlas. Rovněž přípustné riziko nenastává v případě, kdy výsledek, ke kterému má vykonávaná činnost směřovat, zcela neodpovídá míře rizika, nebo tato činnost odporuje jiným právním předpisům, dobrým mravům, případně zásadám lidské mravnosti, event. lidskosti obecně, apod.

Dle §28 zákona č. 250/2016 Sb. je **oprávněné použití zbraně** okolností vylučující protiprávnost, to však pouze v případě, že zbraň bude použita v mezích stanovených jinými právními předpisy.

---

¹⁷ ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250.

¹⁸ ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250.

2.3. Odpovědnost za přestupek

2.3.1. Odpovědnost fyzické osoby za přestupek

Odpovědnost fyzické osoby vymezuje hlava II zákona č. 250/2016 Sb. V §13 tohoto zákona se rovněž definuje, kdo je označován jako pachatel přestupku, jedná-li se o fyzickou osobu. *Fyzická osoba je pachatelem, jestliže svým zaviněným jednáním naplnila znaky přestupku nebo jeho pokusu, je-li trestný.*¹⁹ Ke spáchání většiny přestupků postačí pouze delikttní způsobilost pachatele, ale některé přestupky (konkrétně typové vymezení jejich skutkové podstaty) vyžadují naplnění speciálních, charakteristických, znaků, které jsou pro pachatele v rámci takových přestupků nezbytné. Tyto znaky mohou pachatele charakterizovat z pozice zaměstnání nebo postavení jako např. stavebníka, uchazeče o práci nebo cizince – zužuje se okruh lidí, kteří danému popisu odpovídají, a tudíž mohou být za přestupek v dané oblasti odpovědní. Takové znaky se nazývají **zvláštními subjekty přestupku**.

Pachatel může být i nepřímý (přestupek nebyl spáchán konkrétně jím) a to v případě, že pro spáchání přestupku použil jinou fyzickou (či právnickou osobu), která za přestupek není odpovědná vzhledem k okolnostem, které protiprávnost vylučují nebo z důvodu nepřičetnosti, či nedosažení potřebné věkové hranice. V případě právnické osoby jakožto „živého nástroje“ pro spáchání přestupku, některé znaky vždy chybí (věková hranice) a to z důvodu samotné definice právnické osoby, jakožto uměle právem vytvořeného útvaru, kterému zákon přiznává právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná.

Pokud tak stanoví zákon, pachatel může být též **organizátor**, **návodce** nebo **pomocník**. Jako **organizátor** se rozumí osoba, která zosnovala nebo řídila spáchání přestupku, na rozdíl od **návodce**, což je osoba, která vzbudila v druhém rozhodnutí přestupek spáchat. **Pomocník** je zákonem definován jako osoba, který druhé osobě usnadnila nebo umožnila přestupek spáchat. *U organizátora, návodce a pomocníka se vyžaduje úmyslné jednání, není tedy možné například usnadnit jinému spáchání*

¹⁹ ČESKÁ REPUBLIKA, §13 odst.1 Zákon č. 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

*přestupku z nedbalosti a být za to potrestán.*²⁰ V případě organizátora, návodce či pomocníka vzniká odpovědnost za přestupek pouze, pokud byl přestupek nebo pokus o něj dokonán.

Vyžaduje-li spáchání přestupku již výše zmíněné vlastnosti **zvláštního subjektu přestupku** (postavení pachatele, vlastnost či způsobilost), pak jsou tyto zvláštní vlastnosti subjektu přestupku vyžadovány i u organizátora, návodce či pomocníka. V případě fyzických osob zákon připouští spáchání přestupku v **omylu**, v takovém případě se u pachatele přestupku zkoumá, jestli dané skutečnosti a okolnosti pachatel neznal nebo naopak věděl či mylně předpokládal. V případě podnikajících fyzických osob a právnických osob zákon spáchání přestupku v omylu nepřipouští, neboť u těchto subjektů je odpovědnost za přestupek založena na odpovědnosti objektivní. Zákon č. 250/2016 v §16 a §17 rozlišuje omyl na dva typy – omyl skutkový a omyl právní.

2.3.1.1. *Omyl skutkový*

Skutkový omyl je omyl pachatele týkající se znaků skutkové podstaty a dělí se na **pozitivní skutkový omyl** a **negativní skutkový omyl**.

V případě skutkového omylu pozitivního (§16 odst. 2-4 zákona č. 250/2016 Sb.) pachatel přestupku mylně předpokládá skutkové okolnosti. Mylný předpoklad skutkových okolností se může projevit například chybným odhadem závažnosti přestupku ze strany pachatele. V takovém případě naplnil-li pachatel skutkové okolnosti mírnějšího přestupku než přestupku, o kterém se domníval, že páchá, bude pachatel sankcionován pouze za mírnější přestupek, jehož skutkové okolnosti naplnil (nejednalo-li se o přestupek spáchaný z nedbalosti). Naproti tomu, pokud pachatel naplnil skutkové okolnosti přestupku, který je závažnější než ten, o němž si pachatel myslel, že páchá, bude potrestán za pokus daného přísnějšího přestupku. Posledním pozitivním skutkovým omylem je ze strany pachatele mylný předpoklad skutkové okolnosti, která vylučuje protiprávnost. Pokud tato situace nastane,

---

²⁰ Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zakon-o-odpovednosti-za-prestupky-a-rizeni-o-nich-ucinny-od-1-7-2017.aspx>

nejedná pachatel úmyslně, avšak jeho odpovědnost za přešupek spáchaný z nedbalosti tím dotčena není.

Negativní skutkový omyl je skutkový omyl, při kterém *pachatel nezná ani nepředpokládá jako možnou skutkovou okolnost přešupku* ⇒ *v takovém případě pachatel nejedná úmyslně (není tím ale dotčena odpovědnost za přešupek spáchaný z nedbalosti)*²¹

2.3.1.2. Omyl právní

Navzdory zásadě „*ignorantia iuris non excusat*“ (neznalost zákona neomlouvá), připouští §17 zákona č. 250/2016 Sb. tzv. **právní omyl**. *Kdo při spáchaní přešupku neví, že jeho čin je protiprávní, nejedná zaviněně, nemohl-li se omylu vyvarovat.*²² Zákon ovšem rovněž definuje, v jakém případě bylo možné se právního omylu vyvarovat. Právního omylu bylo možné se vyvarovat, pokud měl pachatel přešupku povinnost se s danou právní úpravou seznámit. Takovou povinnost může pachateli ukládat např. zákon či jiný právní předpis, dále též smlouva či úřední rozhodnutí. Povinnost seznámit se s danou právní úpravou může pachateli rovněž vyplývat z jeho postavení, funkce či zaměstnání.

2.3.2. Odpovědnost zákonného zástupce nebo opatrovníka

V zákoně č. 250/2016 Sb. je definována též odpovědnost zákonného zástupce a opatrovníka, což je institut, který v minulých právních úpravách zakotven nebyl. Toto ustanovení, které je v zákoně č. 250/2016 Sb. zakotvené v §14, skýtá dvojí účel. Prvním důvodem je vést zákonné zástupce a opatrovníky k řádnému plnění jejich povinností vůči osobě, kterou zastupují. Druhým důvodem tohoto ustanovení je úprava odpovědnosti v případě, kdy nesvéprávní osoba (z důvodu nedostatečného věku či omezené svéprávnosti) nemůže být odpovědná za porušení povinnosti, kterou jako zvláštní subjekt má. Tyto povinnosti nejčastěji vznikají např. z důvodu vlastnictví určitého statku (stavby, lesa, sbírky apod.). Jak již bylo zmíněno, předchozí přešupkové zákony toto ustanovení neznaly, z toho důvodu při porušení povinností nesvéprávní osobou neodpovídal dle předchozích

²¹ Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich, Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zakon-o-odpovednosti-za-prestupky-a-rizeni-o-nich-ucinnyy-od-1-7-2017.aspx>

²² ČESKÁ REPUBLIKA, §17 odst.1 Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

přestupkových zákonů nikdo. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (250/2016 Sb.) tedy zavedl odpovědnost té osoby, která má podle zákona povinnost za zastoupeného jednat.

*Jestliže zákon stanoví, že pachatelem může být jen fyzická osoba, která má zvláštní vlastnost, způsobilost nebo postavení, a jednal-li nebo měl-li jednat za tuto osobu její zákonný zástupce nebo opatrovník, odpovídá za přestupek zákonný zástupce nebo opatrovník, i když on sám tuto zvláštní vlastnost, způsobilost nebo postavení nemá.*²³

2.3.3. Odpovědnost za přestupek podnikající fyzické osoby

V případě podnikající fyzické osoby je právní úprava založena na objektivní odpovědnosti za stav a neposuzuje se zavinění. Odpovědnost za přestupek podnikající fyzické osoby je definována §22 až 23 zákona č. 250/2016 Sb. *Podnikající fyzická osoba je pachatelem, jestliže k naplnění znaků přestupku došlo při jejím podnikání nebo v přímé souvislosti s ním a podnikající fyzická osoba svým jednáním porušila právní povinnost, která je uložena podnikající fyzické osobě nebo fyzické osobě.*²⁴ Zároveň je podnikající fyzická osoba odpovědna za přestupek v případě, kdy k naplnění znaků přestupku došlo jednáním fyzické osoby, jejíž jednání je přičitatelné podnikající fyzické osobě.

Dle odst. 3 §22 zákona č. 250/2016 Sb. se za osobu, jejíž jednání je přičitatelné podnikající fyzické osobě za účelem posouzení odpovědnosti za přestupek podnikající fyzické osoby, považuje:

- zaměstnanec či osoba v podobném postavení, a to při plnění úkolů a povinností, které z takového postavení vyplývají
- fyzická osoba plnící úkoly podnikající fyzické osoby
- fyzická osoba, která je podnikající fyzickou osobou při své činnosti využívána

²³ ČESKÁ REPUBLIKA, §14 Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

²⁴ ČESKÁ REPUBLIKA, §22 odst. 1, Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

- fyzická osoba, která jednala za podnikající fyzickou osobu v případě, že podnikající fyzická osoba využila výsledku takového jednání

Jednání výše uvedených osob je přičitatelné podnikající fyzické osobě v případě, kdy osoba, která jednala, jednala v rámci podnikání podnikající fyzické osoby nebo v přímé souvislosti s ním, dále pak jednala-li daná osoba v zájmu nebo ku prospěchu podnikající fyzické osoby a porušila-li tím právní povinnost, která je podnikající fyzické osobě uložena.

Posoudit, zda v daném případě jednala fyzická osoba jako podnikatel je možné např. dle občanského zákoníku (zákon č.89/2012 Sb.) nebo živnostenského zákona (zákon č. 455/1991 Sb.). Dle prvního odstavce §420 občanského zákoníku je za podnikatele považován (mimo další vymezení) ten, *kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku.*²⁵ Podle §421 téhož zákona je podnikatelem osoba, která je zapsána v obchodním rejstříku nebo osoba která vlastní k podnikání živnostenské oprávnění či jiné oprávnění stanovené zákonem.

Pro posouzení fyzické osoby jakožto pachatele přestupku fyzické osoby podnikající jsou rozhodující dva faktory. První faktorem je tzv. **formální status**, podle kterého se fyzická osoba stává podnikatelem v momentě, kdy získá (dle živnostenského nebo jiného zvláštního zákona) veřejnoprávní oprávnění podnikat, přičemž na tento status nemá vliv ani přerušení provozování dané živnosti. Druhým faktorem je **reálné provozování podnikatelské činnosti** – tedy naplnění materiálních znaků podnikání. Podnikatelem tedy může být i osoba, která nevlastní živnostenské či jiné veřejnoprávní oprávnění k podnikání (např. chybí status typu distributora, vývozce apod.), ale dle §420 odst. 1 občanského zákoníku tato osoba reálně podnikatelskou činnost provozuje. Pachatelem přestupku podnikající osoby fyzické může tedy být i neoprávněný podnikatel.

²⁵ ČESKÁ REPUBLIKA, §420 odst. 1 Zákon č. 89/2012 Sb.: občanský zákoník In: *Sbírka zákonů*. 2012, ročník 2012, částka 33, číslo 89

Podnikající fyzická osoba se může zprostit odpovědnosti prokázáním liberačního důvodu s výjimkou případu, kdy nevykonávala povinnou nebo potřebnou kontrolu nad osobou, jejíž jednání je jí přiřitatelné, nebo neučinila nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení přestupku.²⁶ V případě, že pachatel přestupku, který je fyzickou podnikající osobou, přestane být podnikatelem, odpovědnost za přestupek nezaniká.

2.3.4. Odpovědnost za přestupek právnické osoby

Právnické osoby nemají právní postavení, jako mají osoby fyzické. Tento fakt je dán tím, že právnické osoby jsou fiktivní, uměle vytvořené a nemají biologickou podstatu a tudíž se jejich jednání odvíjí od fyzických osob za nimi stojících. Dle občanského zákoníku (§20 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb.) je *právnická osoba organizovaný útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná. Právnická osoba může bez zřetele na předmět své činnosti mít práva a povinnosti, které se slučují s její právní povahou.²⁷*

Právnická osoba musí splňovat určité náležitosti, musí mít:

- právní osobnost – způsobilost mít práva a povinnosti
- způsobilost k právním jednáním – možnost v mezích zákona aktivně nabývat, pozbývat nebo měnit obsah práv a povinností – na základě přiřitatelnosti jednání FO
- deliktní způsobilost – způsobilost nést odpovědnost
- majetkovou autonomii – majetek právnické osoby je oddělen od majetku zakladatelů či členů právnické osoby
- organizační strukturu – systém fungování právnické osoby, zejména pak vymezení pravomocí a určení orgánů právnické osoby
- účel právnické osoby – rozhodující faktor, který určuje předmět činnosti právnické osoby a postavení v právních poměrech

²⁶ Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zakon-o-odpovednosti-za-prestupky-a-rizeni-o-nich-ucinny-od-1-7-2017.aspx>

²⁷ ČESKÁ REPUBLIKA, §20 odst. 1 Zákon 89/2012 Sb.: občanský zákoník In: *Sbírka zákonů*. 2012, ročník 2012, částka 33, číslo 89

- příslušnost právnické osoby – příslušnost k právnímu řádu, např. na základě státní příslušnosti či národnosti

V zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich je odpovědnost právnických osob za přestupky zakotvena v §§20-21, přičemž §21 se zaměřuje na zproštění odpovědnosti právnické osoby za přestupek. Tento zákon ovšem nedefinuje, co nebo koho při potřebě uplatnění odpovědnosti za přestupek považuje za osobu právnickou, toto vymezuje ustanovení právních norem soukromého právo (např. již výše zmíněný občanský zákoník) na základě zásady subsidiarity.

Definice odpovědnosti za přestupek právnické osoby dle zákona č. 250/2016 Sb. je obdobná, jako definice odpovědnosti za přestupek již výše zmíněné podnikající fyzické osoby. *Právnická osoba je pachatelem, jestliže k naplnění znaků přestupku došlo jednáním fyzické osoby, která se za účelem posuzování odpovědnosti právnické osoby za přestupek považuje za osobu, jejíž jednání je přičitatelné právnické osobě a která porušila právní povinnost uloženou právnické osobě, a to při činnosti právnické osoby, v přímé souvislosti s činností právnické osoby nebo ku prospěchu právnické osoby nebo v jejím zájmu; za porušení právní povinnosti uložené právnické osobě se považuje též porušení právní povinnosti uložené organizační složce nebo jinému útvaru, který je součástí právnické osoby.*²⁸

Obdobně jako u podnikající fyzické osoby zákon rovněž definuje i osoby, jejíž jednání je za účelem posuzování odpovědnosti za přestupek právnické osoby, právnické osobě přičitatelné. Takovou osobou může být fyzická osoba, a to v případě, že plní úkoly právnické osoby, byla právnickou osobou používána pro výkon své činnosti nebo jednala za právnickou osobu, která takového jednání využila. Dalším možným subjektem je statutární orgán či člen statutárního orgánu, stejně tak jako i jiný orgán právnické osoby či jeho člen.

Právnická osoba je odpovědna za přestupek dle §20 zákona č. 250/2016 Sb. i v případě, kdy k jednání fyzické osoby (jejíž jednání je přičitatelné právnické osobě) došlo ještě před vznikem dané právnické osoby. Rovněž je právnická osoba odpovědná za přestupek, vznikla-li právnická osoba, ale soud rozhodl o její

---

²⁸ ČESKÁ REPUBLIKA, §20 odst. 1 Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

neplatnosti nebo bylo-li právní jednání, jež mělo založit oprávnění k jednání za právnickou osobu neúčinné či neplatné. V těchto případech může dojít k přechodu úhrady pokuty či přechodu odpovědnosti za přestupek na právního nástupce. Pohledávka vzešlá z řízení o přestupku též může být uplatněna v rámci likvidace právnické osoby, jež je za přestupek odpovědná.

Podobně jako u podnikající fyzické osoby, může být i právnická osoba zproštěna odpovědnosti za přestupek, prokáže-li, že vynaložila veškeré možné úsilí, které je pro zabránění přestupku možno požadovat. V takovém případě právnická osoba za přestupek odpovědná není a posuzovaný skutek není přestupkem. Zproštění odpovědnosti za přestupek se naopak nemůže domáhat právnická osoba, která nevykonávala potřebnou povinnou kontrolu nad fyzickou osobu, která za právnickou osobu jednala, anebo právnická osoba, která k zamezení či odvrácení přestupku neučinila všechna nezbytně nutná opatření.

2.4. Zánik odpovědnosti

Zákon č. 250/2016 Sb. v § 29 stanovuje, v jakém případě odpovědnost za přestupek zaniká. Zatímco v případě okolností vylučujících protiprávnost se na čin nepohlíží jako na přestupek a jednání není protiprávním, v případě zániku odpovědnosti se jedná o protiprávní čin a přestupek byl skutečně spáchán. *Důvody zániku odpovědnosti se někdy označují jako negativní podmínky odpovědnosti, protože odpovědnost nastupuje jen tehdy, jestliže tyto podmínky nenastaly.*²⁹ Pokud takové důvody nastanou a odpovědnost zaniká, zaniká tedy správnímu orgánu právo uložit pachateli správní trest a pachateli zaniká povinnost takový trest strpět.

Podle §29 zákona č. 250/2016 Sb. odpovědnost zaniká:

- uplynutím promlčecí doby – podle odst. 1 § 30 je délka promlčecí doby 1 rok, jde-li ovšem o přestupek, u kterého je zákonem stanovena horní hranice pokutové sazby alespoň sto tisíc korun, činí délka promlčecí doby 3 roky (odst. 2 §30)

---

²⁹ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Nové přestupkové právo*. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9

- smrtí fyzické osoby – přičemž podle §26 občanského zákoníku platí, že je-li dotyčná osoba prohlášena za mrtvou, soud určí v rozhodnutí den, kterým bude den smrti
- zánikem právnické osoby – toto ustanovení platí pouze v případě, kdy právnická osoba nemá svého nástupce (obdobně jako u podnikající fyzické osoby)
- vyhlášením amnestie – amnestii vyhlašuje prezident republiky dle §104 zákona č. 250/2016 Sb. a nabývá účinnosti dnem vyhlášení ve Sbírce zákonů. V rámci amnestie prezident může:
  - *nařídít, aby se řízení o přestupku nezahajovalo nebo, bylo-li zahájeno, aby se v něm nepokračovalo*³⁰
  - *odpustit nebo zmírnit uložený správní trest nebo jeho zbytek*³¹
  - *nařídít vyřazení přestupku z evidence přestupků*³²

K zániku odpovědnosti z úřední povinnosti musí přihlížet i správní orgány a správní soudy. *Jestliže správní orgán nezastavil řízení o přestupku přesto, že odpovědnost za přestupek zanikla [§ 76 odst. 1 písm. f) zákona ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích], jedná se o podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, které mělo za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé [§ 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.], k němuž soud přihlédne z úřední povinnosti.*³³

³⁰ ČESKÁ REPUBLIKA, §104 odst. 2 písm. a) Zákon č. 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

³¹ ČESKÁ REPUBLIKA, §104 odst. 2 písm. b) Zákon č. 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

³² ČESKÁ REPUBLIKA, §104 odst. 2 písm. c) Zákon č. 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

³³ Srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15.12.2005, čj.3 As 57/2004-39, publikovaný pod č. 845/2006 Sb. NSS.

3. Proces správního trestání

Trestání se dá obecně definovat jako rozhodnutí o vině a trestu za porušení práv či povinností. Trestání rozlišujeme na soudní a správní trestání, jednotlivá jednání pak na soudní delikty (v případě trestných činů) a na správní delikty (např. u přestupků, obecně u tzv. správních deliktů). V případě správního trestání tedy o vině a trestu rozhodují správní orgány. Činnost veřejné správy a tím pádem i správní trestání je vázáno principem zákonnosti, Čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky stanovuje, že: *Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.*³⁴ Jedná se o opak zásady legální licence, tedy o zásadu enumerativnosti veřejnoprávních pretenzí.

3.1. Přestupkové řízení

Přestupkové řízení je procesní částí zákona č. 250/2016 Sb. a jedná se o proces projednávání konkrétního přestupku správními orgány od zahájení řízení až po konečné rozhodnutí.

*Procesní ustanovení v zákoně č. 250/2016 Sb. jsou koncipována s důrazem na subsidiaritu správního řádu. Platí tedy, že nestanoví-li zákon č. 250/2016 Sb. nebo zákon upravující skutkovou podstatu přestupku jinak, použijí se ustanovení správního řádu.*³⁵

Účelem norem, které upravují přestupkové řízení, je realizace práv a povinností, které vyplývají z přestupkového práva hmotného, kdy hmotněprávní odpovědnostní vztah vzniká mezi pachatelem přestupku a subjektem veřejné správy. Tento odpovědnostní vztah vzniká v okamžiku, kdy je přestupek spáchán a zaniká pouze z důvodů, které stanovuje zákon (výše uvedeno v kapitole zánik odpovědnosti). Oproti tomu procesněprávní vztah vzniká mezi osobou, proti které bylo zahájeno přestupkové řízení a správním orgánem. Řízení o přestupcích je v našem právním systému upraveno především v zákoně č. 250/2016 Sb. (část třetí

³⁴ ČESKÁ REPUBLIKA, čl. 2 odst. 3 Ústavní Zákon č. 1/1993 Sb.: Ústava České republiky. In: *Sbírka zákonů*. 1993, ročník 1993, částka 1/1993

³⁵ Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zakon-o-odpovednosti-za-prestupky-a-rizeni-o-nich-ucinny-od-1-7-2017.aspx>

– „Řízení o přestupcích“), dále pak v zákoně č. 500/2004 Sb. (správní řád) a dále pak některými zvláštními zákony.

3.1.1. Zásady řízení o přestupcích

V případě přestupkového řízení platí stejné zásady jako v případě obecného správního řízení, mnohdy jsou ale modifikované přestupkovým zákonem. Níže uvedené zásady řízení o přestupcích se navzájem prolínají a jsou obsaženy současně v několika ustanoveních.

3.1.1.1. Zásada legality

Zásada legality stanovuje dle §2 odst. 1 správního řádu, že celý průběh řízení o přestupcích a tím pádem i následné rozhodnutí o přestupku, musí být v souladu se zákony a ostatními právními předpisy. Zároveň musí průběh řízení a rozhodnutí o přestupku být též v souladu s mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána (= které ratifikovala dle čl. 10 a 10a Ústavy). „*Závaznými normami jsou zákony, zákonná opatření, nařízení vlády, vyhlášky ministerstev a jiných ústředních správních úřadů, nařízení krajů, nařízení obcí, obecně závazné vyhlášky krajů a obcí a další právní předpisy.*“³⁶ Pokud by došlo k střetu normy Evropské Unie a normy vnitrostátní, bude rozhodovat norma Evropské unie.

3.1.1.2. Zásada zákazu zneužití správního uvážení

Tato zásada je ve správním řádu zakotvena v §2 ve druhém odstavci, který správnímu orgánu ukládá následující: „*Správní orgán uplatňuje svou pravomoc pouze k těm účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena.*“³⁷

3.1.1.3. Zásada ochrany dobré víry

Zásada ochrany dobré víry je obsažena ve více ustanoveních - §2 odst. 3 správního řádu, §3 správního řádu, §6 odst. 2 správního řádu. Správní orgán, pokud to není nutné, nemůže zasahovat do práv a povinností jiných subjektů více než je nezbytné. Zájmy a práva nabytá v dobré víře je povinen chránit, avšak dobré víry

³⁶ ČERNÝ, Jan, Eva HORZINKOVÁ a Helena KUČEROVÁ. *Přestupkové řízení: příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů : podle platného stavu k 2011* Praha: Linde, 1994. Praktická právnická příručka.

³⁷ ČESKÁ REPUBLIKA, §2 odst. 2 Zákon 500/2004 Sb.: Zákon správní řád . In: *Sbírka zákonů*. 2004, ročník 2004, částka 174/2004

se u správního orgánu nemůže osoba dovolávat, nejsou-li v práva a zájmy dané osoby v souladu se zákonem nebo jsou-li v rozporu s veřejným zájmem a dobrými mravy.

3.1.1.4. *Zásada materiální pravdy*

Kromě správního řádu (§3 a §84 odst. 1) upravuje tuto zásadu také přestupkový zákon (§87 odst. 1). Je povinností přestupkového orgánu zjistit podklady pro úplné rozhodnutí tak, aby byl rozsah v souladu s požadavky legality a současně nevznikly žádné důvodné pochybnosti o věci, jež přestupkový orgán projednával.

3.1.1.5. *Zásada vzájemné součinnosti*

Pojmem součinnost se má v tomto případě na mysli nejen součinnost se státními orgány či orgány policie, ale též součinnost s orgány obcí. Tyto uvedené orgány jsou zároveň povinné správním orgánům napomáhat, jsou například povinné oznamovat správním orgánům zjištění podezření ze spáchání přestupku.

3.1.1.6. *Zásada součinnosti s účastníky*

Tato součinnost v rámci řízení o přestupku musí být uplatněna v každé jeho fázi. V rámci správního řádu se zásady součinnosti s účastníky týká §4, který například v odstavci 1 říká, že: „*Veřejná správa je službou veřejnosti. Každý, kdo plní úkoly vyplývající z působnosti správního orgánu, má povinnost se k dotčeným osobám chovat zdvořile a podle možností jim vycházet vstříc.*“³⁸

3.1.1.7. *Zásada souladu s veřejným zájmem*

„*Přijaté řešení musí být v souladu s veřejným zájmem, musí odpovídat okolnostem daného případu.*“³⁹ Zároveň se zde také projevuje rovnost účastníků řízení, protože správní orgán je povinen postupovat nestranně.

³⁸ ČESKÁ REPUBLIKA, §4 odst. 1 Zákon 500/2004 Sb.: Zákon správní řád . In: *Sbírka zákonů*. 2004, ročník 2004, částka 174/2004

³⁹ ČERNÝ, Jan, Eva HORZINKOVÁ a Helena KUČEROVÁ. *Přestupkové řízení: příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů : podle platného stavu k 2011* Praha: Linde, 1994. Praktická právní příručka.

3.1.1.8. *Zásada dobré správy*

Tato zásada je obecně stanovena §4 správního řádu. Správní orgány jsou povinné navzájem spolupracovat a zároveň mají také oznamovací povinnost.

3.1.1.9. *Zásada odstranění rozporů*

Pokud rozpory brání řádnému projednání věci, měl by se přestupkový orgán pokusit o smírné odstranění těchto rozporů, umožňuje-li to povaha věci.

3.1.1.10. *Zásada rychlosti a procesní ekonomie*

Je-li to možné, je přestupkový orgán povinen vyřídit případy bez zbytečných průtahů, přičemž lhůty pro vydání rozhodnutí jsou obecně zakotveny v přestupkovém zákoně. V jednoduchých případech rozhoduje přestupkový orgán bez odkladu na základě materiálu, kdy je zjištěn skutkový stav a není pochyb o pachateli přestupku. Jinak je správní orgán povinen vydat rozhodnutí do 30 dnů ode dne, kdy bylo řízení zahájeno.

3.1.1.11. *Zásada zdvořilosti a slušnosti*

Veřejná správa je především chápána jako služba lidu, což znamená, že každý, kdo plní úkoly vyplývající z působnosti správního orgánu, by se měl k veřejnosti a dotčeným osobám chovat zdvořile a slušně a pokud je to možné, co nejvíce vycházet lidem vstříc a snažit se pomoci a poradit (je-li to potřeba a v možnostech pracovníka)

3.1.1.12. *Zásada presumpce neviny*

Nevinen je ten, komu není prokázán opak. Takto by se to dalo velmi zkráceně vysvětlit. Nebylo-li pravomocným rozhodnutím rozhodnuto o vině podezřelého, musí se na podezřelého v rámci řízení o přestupku pohlížet jako na nevinného a je povinností správních orgánů, aby tuto zásadu ctili a postupovali vůči podezřelému nestranně.

3.1.1.13. *Zásada in dubio pro reo*

V překladu – v pochybnostech ve prospěch obviněného. Tato zásada navazuje na výše zmíněnou zásadu presumpce neviny. Pokud tedy jsou v rámci přestupkového řízení nějaké pochybnosti, tak jsou vykládány ve prospěch obviněného. „*Pokud nelze např. nepochybně prokázat, že obviněný byl v kritické*

*době na místě spáchaného přestupku, nutno přijmout závěr, že tam v určité době nebyl.*⁴⁰

3.1.1.14. Zásada obhajoby

Obviněný z přestupku má právo vyjádřit se ke všemu, co je mu kladeno za vinu a toto právo mu není možné odeprít. Rovněž má obviněný právo navrhopat důkazy na svou obhajobu a správní orgán musí dát obviněnému prostor před vydáním rozsudku, aby se ke všem zjištěným okolnostem a důkazům obviněný vyjádřil, případně navrhl ještě další doplnění.

3.1.1.15. Zásada dvouinstančnosti řízení

Zásadu dvouinstančnosti realizuje odvolání jakožto opravný prostředek. Odvolání je možné podat proti každému prvoinstančnímu rozhodnutí, jež bylo v rámci přestupkového řízení vydáno. Právo podat odvolání je dáno nejen účastníkům řízení, ale i jejich zástupcům, v řízení proti mladistvému pak toto právo má zákonný zástupce nebo též orgán sociálně-právní ochrany dětí. Podání odvolání je nezbytnou podmínkou, bez které nelze zahájit odvolací řízení.

3.1.1.16. Zásada účelnosti a prospěšnosti

Řešený případ je vždy potřeba hodnotit a posuzovat tak, aby rozhodnutí splnilo účel, například když má ve věci přestupku nastoupit opatření podle občanského zákoníku, tak by přestupek měl být řešen podle občanského zákoníku, nikoliv např. podle zákona o odpovědnosti za přestupky.

3.1.1.17. Zásada neveřejnosti ústního jednání

Před přestupkovým orgánem jsou jednání v zásadě neveřejná, proto na jednání správní orgán připustí pouze osoby v řízení zúčastněné. Kromě účastníků řízení a členů a pracovníků správních orgánů, mohou být také přítomni znalci, tlumočníci, osoby poškozené či svědci, kteří byli předvoláni.

3.1.1.18. Zásada teritoriality a personality

Pro spáchání přestupku není důležité, jestli je pachatelem občan České republiky nebo cizinec, ani to, zda má na našem území trvalý pobyt. Rozhodujícím

---

⁴⁰ ČERNÝ, Jan, Eva HORZINKOVÁ a Helena KUČEROVÁ. *Přestupkové řízení: příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů : podle platného stavu k 2011* Praha: Linde, 1994. Praktická právnická příručka.

faktorem tedy je, že přešupek byl spáchan na území České republiky, zároveň zde také platí princip vlajky, jež spočívá ve stíhání za přešupek, který byl spáchan na palubě letadla nebo lodí, které jsou registrovány v ČR. V případě přešupku spáchaného cizincem platí, že přešupek lze projednávat pouze, zdržuje-li se pachatel na našem území.

3.2. Správní orgány a jejich příslušnosti

Správní orgány jsou jedním z hlavních subjektů v rámci řízení o přestupku. Správní orgán je ten subjekt, který vede celé řízení a který vydává rozhodnutí. Tím druhým subjektem je účastník řízení, o jehož právech a povinnostech je autoritativně rozhodováno nebo se jich rozhodnutí může dotknout. Správní orgány mají své určité příslušnosti, které musí být dodržovány.

V rámci **věcné příslušnosti** je definováno, jaký stupeň a druh správního orgánu bude v daném případě jednat a rozhodovat. Ve věcech o které se konkrétní správní orgán stará a které zajišťuje, v nich vede i řízení a vydává rozhodnutí. Věcná příslušnost musí být stanovena zákonem nebo na jeho základě a to dle §10 správního řádu. Dále je věcná příslušnost blíže specifikována a rozdělena v přestupkovém zákoně. V případě, že není věcní příslušnost určena přestupkovým nebo jiným zákonem, může být definována na jeho základě a to např. pomocí opatření, rozhodnutí či veřejnou smlouvou.

„Místní příslušnost je obecně určena vztahem předmětu řízení ke správnímu orgánu v určitém místě. Podle přestupkového zákona se místní příslušnost řídí postupně těmito kritérii (řazeno podle speciality, tedy nelze-li užít předcházející kritéria, uplatní se následující):“⁴¹

Prvním kritériem, podle kterého se místní příslušnost řídí, je **místo, kde byl čin spáchán**, tedy místo kde došlo k jednání, které naplnilo skutkovou podstatu přestupku. Toto je prvotní kritérium zejména v rámci rychlosti a minimalizace nákladu na řízení o přestupku. Pokud není možné řídit se místem, kde byl čin spáchán, je dalším kritériem **místo trvalého pobytu**, to v případě osob fyzických. V případě podnikajících fyzických osob nebo osob právnických se jedná o místo, kde má tato osoba **sídlo** nebo kde vykonává svou **činnost** či místo, kde má tato osoba **nemovitý majetek**. Úplně posledním kritériem je pak **místo, kde přestupek vyšel nejdříve najevo**, což je místo kde se správní orgán o spáchání přestupku dozvěděl.

---

⁴¹ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Nové přestupkové právo*. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9

3.3. Účastníci řízení

Jak již bylo výše zmíněno, kromě správního orgánu, jež stojí v nadřazeném (subordinačním) postavení je účastník řízení hlavním subjektem řízení o přestupcích. Je dáno taxativním výčtem v §68 přestupkového zákona, kdo je účastníkem řízení. Účastníkem řízení tedy je:

- *Obviněný*
- *Poškozený v části řízení, která se týká jím uplatněného nároku na náhradu škody nebo nároku na vydání bezdůvodného obohacení.*⁴²
- *Vlastník věci, která může být nebo byla zabráná, v části řízení, která se týká zabránění věci nebo náhradní hodnoty.*⁴³

Existují však osoby, které ačkoliv se jich nějakým způsobem dané řízení o přestupku týká, nejsou účastníky řízení. Takovou osobou je například osoba, která přestupek oznámila nebo dala podnět k zahájení řízení. Navzdory tomu, že přestupkový zákon stanovuje zákonným zástupcům a opatrovníkům obviněných mladistvých jednotlivá procesní práva, nejsou tyto osoby účastníky řízení. Osobou, která není účastníkem řízení je i taková osoba, která má na výsledku řízení právní zájem – *rozhodnutí o vině může mít význam pro civilní spor o náhradu škody nebo nemajetkové újmy, o vydání bezdůvodného obohacení.*⁴⁴

3.4. Postup před zahájením řízení

První fází před zahájením samotného řízení o přestupku je **přijímání oznámení a podnětů k zahájení přestupkového řízení**. Správní orgán samozřejmě může řízení o přestupku zahájit i z vlastní iniciativy na základě např. provádění správního dozoru, nicméně stejně tak přijímá správní orgán i podněty ze stran jak osob fyzických i právnických, tak i od jiných správních orgánů či orgánů policie. Povinnost přijímat takové podnět správnímu orgánu ukládá §42 správního řádu, který říká: *Správní orgán je povinen přijímat podněty, aby bylo zahájeno řízení z moci úřední. Pokud o to ten, kdo podal podnět, požádá, je správní orgán*

⁴² ČESKÁ REPUBLIKA, §68 písm. b) Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

⁴³ ČESKÁ REPUBLIKA, §68 písm. c) Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

⁴⁴ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Nové přestupkové právo*. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9

povinen sdělit mu ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy podnět obdržel, že řízení zahájil, nebo že neshledal důvody k zahájení řízení z moci úřední, popřípadě že podnět postoupil příslušnému správnímu orgánu.⁴⁵

Další fází, která slouží k prověření okolních i vlastních zjištění, která by pro zahájení řízení o přestupku mohla být relevantním důvodem, je institut **podání vysvětlení**. Za zákonem stanovených podmínek je možné využít informace získané tímto vysvětlením pro určení předpokládaných podkladů pro rozhodnutí v rámci řízení o přestupku. Institut podání vysvětlení byl zakotven v přestupkovém zákonu z roku 1990, nyní už není konkrétně upraven a užívá se tedy obecné úpravy, která je obsažena v §137 správního řádu. Odstavec 1 tohoto paragrafu mimo jiné také uvádí, že správní orgán *vysvětlení může požadovat jen tehdy, nelze-li rozhodné skutečnosti zjistit jiným úředním postupem.*⁴⁶

Další fáze, která může být uplatněna před zahájením přestupkového řízení, je dle §138 správního **zajištění důkazu**. S ohledem na míru zásahu do práv dotčené osoby jsou podmínky pro aplikaci zajištění důkazu přísné. *Zajistit důkaz lze tehdy, je-li důvodná obava o pozdější provedení důkazu a zároveň lze důvodně předpokládat, že provedení důkazu může podstatně ovlivnit rozhodování ve věci.*⁴⁷ V praxi se většinou jedná například o listiny, u kterých je důvodná obava, že by v pozdějším provedení důkazů již nemusely existovat (z důvodu ztráty či zničení).

Posledním institutem, který bude v této kapitole zmíněn, je institut **odložení věci** podle §76 přestupkového zákona. Tento institut je důsledek již výše zmíněné zásady rychlosti a hospodárnosti řízení. Odložení věci nastává v případech, kdy je evidentní, že by řízení o přestupku nevedlo k tíženému výsledku, tj. například v případě, kdy o skutku již bylo pravomocně rozhodnuto nebo podezřelého ze zákonných důvodů není možné stíhat.

---

⁴⁵ ČESKÁ REPUBLIKA, §42 Zákon 500/2004 Sb.: Zákon správní řád. In: *Sbírka zákonů*. 2004, ročník 2004, částka 174/2004

⁴⁶ ČESKÁ REPUBLIKA, §137 odst. 1 Zákon 500/2004 Sb.: Zákon správní řád. In: *Sbírka zákonů*. 2004, ročník 2004, částka 174/2004

⁴⁷ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Nové přestupkové právo*. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9

3.6. Zahájení přestupkového řízení

Přestupkové řízení je jedním ze specifických správních řízení, které vedou především orgány samosprávy v přenesené působnosti. Není však výjimkou, že jsou tyto pravomoci svěřeny i jiným správním orgánům. Tyto výjimky jsou určeny zákonem. Na řízení o přestupcích se subsidiárně použije zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, jako *lex generalis*, a jako *lex specialis* se používá přímá úprava v zákoně č. 250/2016 Sb., Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Za důležité považuji zmínit, že řízení o přestupku se zahajuje pouze z moci úřední, neboli *ex officio*.

3.6.1. Zahájení řízení z moci úřední

Ještě než správní orgán zahájí řízení, musí určit, jakým způsobem bude řízení vedeno, to znamená, zda povede např. nezkrácené řízení, příkazní řízení, příkazní řízení na místě apod. Způsob vedení řízení o přestupku se odvíjí od několika faktorů, kterými mohou být např. věk podezřelého, škoda vzniklá konkrétní osobě či jak moc je skutkový stav správnímu orgánu již znám. Zahájení řízení z moci úřední je stanoveno v §77 zákona č. 250/2016 Sb., který kromě stanovení povinnosti správnímu orgánu zahájit každé řízení z moci úřední o kterém se dozví, dále definuje v jakém případě je řízení z moci úřední zahájeno. *Řízení je zahájeno doručením oznámení o zahájení řízení podezřelému z přestupku nebo ústním vyhlášením takového oznámení. O ústním vyhlášení oznámení o zahájení řízení vydá správní orgán účastníkům řízení na požádání potvrzení. Společné řízení je zahájeno doručením oznámení o zahájení řízení všem podezřelým z přestupku.*⁴⁸ Takové oznámení musí obsahovat popis skutku, jež je předmětem rozhodování a rovněž jeho předběžnou právní kvalifikaci (§78 odst. 3). V minulosti kromě zahájení řízení z moci úřední bylo ještě možné zahájit řízení se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku, avšak tento způsob zahájení řízení již nová právní úprava neumožňuje a nahradila ji koncepcí přestupků, které je možné stíhat pouze za souhlasu přímo postižené osoby.

⁴⁸ ČESKÁ REPUBLIKA, §78 odst. 2 Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

3.6.2. Překážky v řízení

V řízení o trestních i správních deliktech se uplatňuje zásada „ne bis in idem“, což znamená, že jedna osoba nemůže být trestána opakovaně pro tentýž přestupek. Přestupkový zákon tedy pamatuje i na překážky, které řízení brání. Takové překážky upravuje konkrétně §77 odst. 1 a 2, který říká:

- *„Nikdo nemůže být obviněn z totožného přestupku za skutek, o němž již bylo proti téže osobě zahájeno řízení podle tohoto zákona nebo trestní řízení.“⁴⁹*
- *Nikdo nemůže být obviněn z přestupku za skutek, o němž již bylo v jiném řízení proti téže osobě pravomocně rozhodnuto. Rozhodnutím podle věty první se rozumí rozhodnutí o tom, že se skutek nestal, nespáchal jej obviněný, spáchání skutku se nepodařilo obviněnému prokázat nebo že skutek je trestným činem nebo totožným přestupkem nebo není přestupkem, trestní stíhání bylo podmíněně zastaveno, trestní stíhání bylo zastaveno na základě schválení narovnáni, bylo podmíněně odloženo podání návrhu na potrestání nebo bylo odstoupeno od trestního stíhání mladistvého.“⁵⁰*

3.7. Průběh řízení o přestupku

3.7.1. Ústní jednání

Ústní jednání má z hlediska řízení o přestupcích hned několik významů. Kromě toho, že je přestupek projednáván přímo v přítomnosti obviněného a obviněný i poškozený tak mohou uplatňovat svá procesní práva, je v rámci ústního jednání též rozebrán skutkový stav věci, provádí se dokazování a je tedy i možné vyjasnit případné rozpory ve skutkových zjištěních. Ústní jednání plní též preventivní a edukativní funkci, k čemuž napomáhá i již výše zmíněná přítomnost obviněného a dokonce §43 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb. říká, že: *Od uložení správního trestu lze též upustit, jestliže vzhledem k závažnosti přestupku,*

⁴⁹ ČESKÁ REPUBLIKA, §77 odst. 1 Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

⁵⁰ ČESKÁ REPUBLIKA, §77 odst. 2 Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

*okolnostem jeho spáchání a osobě pachatele lze důvodně očekávat, že již samotné projednání věci před správním orgánem postačí k jeho nápravě.*⁵¹

Ústní jednání již není povinnou fází řízení o přestupku, jako tomu bylo v přestupkovém zákoně z roku 1990, avšak je v pravomoci správního orgánu dle § 80 zákona č. 250/2016 Sb., ústní jednání nařídít a to nejen pouze z vlastní iniciativy, ale také i z iniciativy obviněného (v případě, je-li to nezbytné k uplatnění jeho práv) či poškozeného (v případě, je-li to třeba k rozhodnutí o nároku na náhradu škody).

Vzhledem k významu ústního jednání v rámci řízení o přestupcích je nezbytně nutné, aby byli účastníci řízení řádně předvoláni a to dle §59 správního řádu, který stanovuje, že: „*Předvolání musí být písemné a doručuje se do vlastních rukou s dostatečným, zpravidla nejméně pětidenním předstihem. V předvolání musí být uvedeno, kdo, kdy, kam, v jaké věci a z jakého důvodu se má dostavit a jaké jsou právní následky v případě, že se nedostaví. Předvolaný je povinen dostavit se včas na určené místo; nemůže-li tak ze závažných důvodů učinit, je povinen bezodkladně se s uvedením důvodů správnímu orgánu omluvit.*“⁵²

3.7.2. Shromáždování podkladů pro rozhodnutí a dokazování

Shromáždování podkladů a dokazování nejsou činnosti zákonem definované, avšak §50 odst. 1 správního řádu, uvádí demonstrativní výčet podkladů pro vydání rozhodnutí, kterými jsou: *návrhy účastníků, důkazy, skutečnosti známé správnímu orgánu z úřední činnosti, podklady od jiných správních orgánů nebo orgánů veřejné moci, jakož i skutečnosti obecně známé.*⁵³ Na rozdíl od trestního řízení, kdy je dokazování nezastupitelnou součástí řízení, v případě řízení o přestupku tomu tak být nemusí a správní orgán může skutkový stav zjistit např. z úřední činnosti správních orgánů a orgánů jiných.

Předmětem řízení o přestupcích je určitý čin nebo skutek a shromáždování podkladů a dokazování slouží (podobně jako v trestním řízení) k prokázání **okolností důležitých pro rozhodnutí ve věci** (např. zda se skutek stal a zda ho

⁵¹ ČESKÁ REPUBLIKA, §43 odst. 2 Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

⁵² ČESKÁ REPUBLIKA, §59 Zákon 500/2004 Sb.: Zákon správní řád. In: *Sbírka zákonů*. 2004, ročník 2004, částka 174/2004

⁵³ ČESKÁ REPUBLIKA, §50 odst. 1 Zákon 500/2004 Sb.: Zákon správní řád. In: *Sbírka zákonů*. 2004, ročník 2004, částka 174/2004

spáchal skutečně obviněný nebo které konkrétní skutkové podstaty přestupek naplnil apod.), dále pak **okolnosti důležité pro postup správního orgánu** (např. zda má správní orgán přerušit řízení nebo zda má správní orgán věc postoupit jinému příslušnému orgánu) a **další okolnosti** (např. okolnosti které umožnily spáchat přestupek nebo k jeho spáchání vedly)

V rámci již výše zmíněného dokazování je možné obviněného podrobit výslechu (tzv. **důkaz svědeckou výpovědí**), jelikož dokazování je většinou v rámci ústního jednání (může být prováděno i mimo ústní jednání dle §51 odst. 2 správního řádu). Přestupkový zákon neobsahuje podrobné specifikace pro výslech v rámci přestupkového řízení tak, jako tomu je například v řízení trestním (upraveno trestním řádem). *Za výslech obviněného se považuje procesní úkon zaměřený na to, aby se z výpovědi obviněného zjistily co nejúplnější a nepřesnější poznatky o zjišťované skutečnosti.*⁵⁴

Další způsoby, kterými lze dokazování provést jsou důkaz listinou, znaleckým posudkem nebo ohledáním. V případě **důkazu listinou** může správní orgán dle §53 odst. 1 správního řádu nařídit předložení potřebné listiny k provedení důkazu tomu, kdo tuto listinu vlastní nebo má v držení. **Důkaz ohledáním** definuje §54 odst. 1 tak, že: *Vlastník nebo uživatel věci nebo ten, kdo má věc u sebe, je povinen předložit ji správnímu orgánu nebo strpět ohledání věci na místě. Správní orgán o tom vydá usnesení, jež se oznamuje pouze osobě uvedené ve větě první*⁵⁵. Poslední možností dokazování – **důkaz znaleckým posudkem**, je prováděno tehdy, je-li potřeba k posouzení skutečností odborných znalostí. Pokud takové znalosti nemají úřední osoby a není ani možné opatřit tyto znalosti od jiného správního orgánu, musí být usnesením správního orgánu stanoven znalec, kterému je zadáno, aby posudek byl vypracován písemně a do určitého data.

3.8. Skončení řízení o přestupku

Přestupkové řízení typicky končí vynesením rozhodnutí, pouze forma rozhodnutí se liší v závislosti na tom, zda se obviněný stává vinným či nikoliv.

⁵⁴ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Nové přestupkové právo*. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9

⁵⁵ ČESKÁ REPUBLIKA, §54 odst. 1 Zákon 500/2004 Sb.: Zákon správní řád. In: *Sbírka zákonů*. 2004, ročník 2004, částka 174/2004

V případě že vina vyslovena nebyla, dochází k zastavení řízení. Je-li obviněný vinný, rozhodnutím může být rozhodnutí, příkaz či příkaz na místě. Jelikož přestupkové řízení nemá sporný charakter, obviněný nemůže být správním orgánem zproštěn viny. Existují čtyři možnosti, kterými se řízení o přestupcích skončí. První z možností je tzv. usnesení o zastavení řízení, které je poznamenané do spisu. Tento případ může nastat, pokud se prokáže, že se obviněný daného přestupku nedopustil. Zbylé tři možnosti, které nastávají v případě, že je obviněný vinen, budou níže popsány v podkapitolách.

3.8.1. Rozhodnutí, kterým se obviněný uznává vinným

Toto rozhodnutí nastává v případě, že bylo v rámci řízení o přestupku prokázáno, že obviněný spáchal přestupek, který byl předmětem řízení a naplnil všechny znaky skutkové podstaty přestupku a zároveň to znamená, že obviněný je shledán odpovědným za daný přestupek. Forma rozhodnutí se dále dělí v závislosti na způsobu, kterým řízení probíhalo. Bylo-li řízení **nezkrácené**, pak je rozhodnutí vydáno s náležitostmi dle §93 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb. Těmito náležitostmi jsou například popis skutku (včetně označení způsobu, místa a času), právní kvalifikace daného skutku, vyslovení viny a forma zavinění aj. Pokud řízení o přestupku probíhalo jako **příkazní** řízení, pak je rozhodnutím příkaz, který obviněného zavazuje ke splnění určité povinnosti. Speciálním případem příkazu je příkaz na místě, pokud se jednalo o přestupkové řízení **příkazem na místě**. V případě příkazu na místě je ukládána pokuta (peněžitá záruka za splnění povinností), která má podobu příkazového bloku. Příkaz na místě nahradil formu dřívějšího blokového řízení.

3.8.2. Rozhodnutí, kterým se obviněný uznává vinným jako právní nástupce

Kromě náležitostí, které jsou nezbytné pro to, aby byl obviněný uznán vinným, musí toto rozhodnutí jasně vyjádřit, že obviněný je vinen nikoli proto, že přestupek spáchal, ale proto, že se stává právním nástupcem osoby, která daný přestupek spáchala.

3.8.3. Rozhodnutí o schválení dohody o narovnání

Narovnání je institutem, který je možností odklonu v řízení o přestupku. Tento institut je přestupkovým zákonem zaveden po vzoru trestního řádu. Dohoda o narovnání je uzavírána mezi obviněným a poškozeným a účelem této dohody je

urovnat vzniklý konflikt mezi oběma, popřípadě nahradit škodu, která byla způsobena. Přestupkový zákon v §87 odst. 1 uvádí, za jakých okolností správní orgán dohodu o narovnání schválí. Správní orgán dohodu o narovnání schválí, jestliže:

- „*takový způsob vyřízení věci není v rozporu s veřejným zájmem a je dostačující vzhledem k povaze a závažnosti přestupku, k míře, jakou byl přestupkem dotčen veřejný zájem a osobě obviněného a jeho osobním poměrům*“⁵⁶
- *obviněný prohlásí, že spáchal skutek, pro který je stíhán, nejsou-li důvodné pochybnosti o tom, že jeho prohlášení bylo učiněno svobodně, vážně a určitě*“⁵⁷
- „*obviněný uhradil poškozenému škodu nebo mu vydal bezdůvodné obohacení*“⁵⁸
- „*obviněný složil na účet správního orgánu peněžní částku určenou k veřejně prospěšným účelům*“⁵⁹

3.9. Zvláštní druhy řízení

Existují speciální druhy řízení, které se od klasického řízení od přestupku různými znaky odlišují. Vzhledem k tématu bakalářské práce budou níže uvedené ty druhy řízení, kde je jako sankce využívána právě pokuta.

Prvním zvláštním druhem řízení o přestupku je **řízení příkazní**. Příkazní řízení je vnímáno jako řízení zkrácené, ve kterém je rozhodnutím správního orgánu příkaz. Podle správního řádu může správní orgán příkazem rozhodnout tehdy, jsou-li podle něj všechna skutková zjištění dostatečná. *Příkazem lze uložit správní trest*

---

⁵⁶ ČESKÁ REPUBLIKA, §87 odst. 1 písm. a) Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

⁵⁷ ČESKÁ REPUBLIKA, §87 odst. 1 písm. b) Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

⁵⁸ ČESKÁ REPUBLIKA, §87 odst. 1 písm. c) Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

⁵⁹ ČESKÁ REPUBLIKA, §87 odst. 1 písm. d) Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

*napomenutí, pokuty, zákazu činnosti, nebo propadnutí věci nebo náhradní hodnoty.*⁶⁰ Jsou však druhy řízení o přestupku, kdy příkazem není možné rozhodnout, např. v případě, kdy má být uložen správní trest mladistvému nebo např. v řízení o nároku na náhradu škody.

Dalším druhem je zvláštní případ příkazního řízení – **příkazní řízení na místě**. Na rozdíl od příkazního řízení, výsledkem příkazního řízení na místě nemůže být zákaz činnosti či propadnutí věci nebo náhradní hodnoty. V příkazním řízení na místě je správním trestem pokuta a to v případě, pokud není postačujícím řešením domluva. Pokuta v příkazním řízení na místě může činit až deset tisíc korun a v případě mladistvého až dva a půl tisíce korun, pokud není mladiství zároveň podnikající fyzickou osobou. Pokutu či domluvu neukládá v příkazním řízení na místě pouze správní orgán, oprávnění k uložení pokuty má rovněž orgán Policie České republiky, orgán Vojenské policie, státní báňské správy, inspekce práce či orgán obecní policie. Pro představu, orgán Policie České republiky řešil za rok 2018 celkem 1 237 306 přestupků a z toho bylo 499 639 řešeno na místě příkazem.⁶¹

3.10. Sankce, druhy správních trestů

Sankce za přestupky upravuje §35 přestupkového zákona, podle kterého lze za přestupek uložit:

- napomenutí
- zákaz činnosti
- propadnutí věci nebo náhradní hodnoty
- zveřejnění rozhodnutí o přestupku
- pokuta

Napomenutí je nejmírnějším správním trestem, který je možné uložit a ukládá se tedy za přestupky, které nejsou až tak závažné. Hlavním efektem napomenutí má být výchova a poučení pachatele, aby si uvědomil protiprávnost svého jednání. Součástí napomenutí je i poučení pachatele správním orgánem o

⁶⁰ ČESKÁ REPUBLIKA, §90 odst. 1 Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

⁶¹ Počty přestupků zveřejněné podle ustanovení §5 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb., dostupné z <https://www.policie.cz/clanek/zverejnene-informace-2019-pocty-prestupku.aspx>

tom, jaký postih mu hrozí, pokud by se podobného přestupku dopustil opakovaně. Napomenutí se nevyhlašuje veřejně, tudíž není nikde zveřejňováno.

Dalším druhem správního trestu je **zákaz činnosti**. Zákaz činnosti je institut, který je upravován §47 přestupkového zákona, který ho definuje v jakých případech a na jak dlouho je možné zákaz činnosti uložit. Zákon o přestupcích, konkrétně §47 odst. 1 říká, že: *Zakázat lze činnost, ke které je třeba veřejnoprávního oprávnění nebo kterou pachatel vykonává v pracovním nebo jiném obdobném poměru, došlo-li k přestupku při výkonu této činnosti nebo v přímé souvislosti s ní.*⁶² Činnost lze zakázat pouze tehdy, stanovuje-li to zákon a také na dobu, kterou zákon stanoví. Není-li doba, na kterou lze činnost zakázat v zákoně uvedena platí, že nejdéle lze činnost zakázat na dobu tří let. Do této doby je započítána i doba, po kterou pachatel uvedenou činnost nemohl vykonávat v rámci úředního opatření v závislosti na projednávaný přestupek. *Zákaz činnosti patří mezi ty správní tresty, které mohou být velmi účinné, protože citelně zasahují do právního postavení pachatele.*⁶³ Typickým příkladem zákazu činnosti je zákaz řízení motorového vozidla.

Další možností pro správní orgán, jak přestupek potrestat je **propadnutí věci nebo náhradní hodnoty**. Propadnutí věci je trestem, který má za účel odebrat pachateli věc z důvodu, že by daná věc mohla sloužit nadále k páčání trestní nebo přestupkové činnosti, jedná se tehdy o trest, který nepostihuje přímo osobu pachatele, nýbrž pachatelův majetek. V případě propadnutí náhradní hodnoty se jedná o odebrání výnosů z protiprávní činnosti. Ukládá se tehdy, *jestliže pachatel věc, která by mohla být prohlášena za propadlou, před uložením propadnutí věci zničí, poškodí, zcizí, zatají, učiní neupotřebitelnou nebo zužitkuje, nebo jestliže jinak propadnutí takové věci zmaří, může mu být uloženo propadnutí náhradní hodnoty až do výše, která odpovídá hodnotě takové věci.*⁶⁴

Institut **zveřejnění rozhodnutí o přestupku** upravuje přestupkový zákon v §50 a konkrétně odst. 1 říká, že: *Zveřejnění rozhodnutí o přestupku lze uložit*

---

⁶² ČESKÁ REPUBLIKA, §47 odst. 1 Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

⁶³ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Nové přestupkové právo*. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9

⁶⁴ ČESKÁ REPUBLIKA, §49 odst. 1 Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

právnícké nebo podnikající fyzické osobě, stanoví-li tak zákon. Při ukládání tohoto správního trestu dbá správní orgán na to, aby zásah do soukromí pachatele byl přiměřený povaze a závažnosti přestupku.⁶⁵ Zveřejňována je pouze výroková část rozhodnutí a to až po nabytí právní moci. Toto zveřejnění je prováděno na úřední desce správního orgánu a ve veřejných sdělovacích prostředcích.

Pokuta jakožto správní trest bude vzhledem k tématu bakalářské práce definován a popsán v níže uvedené samostatné kapitole.

---

⁶⁵ ČESKÁ REPUBLIKA, §50 odst. 1 Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

4. Pojem pokuty

Jak již bylo zmíněno, vzhledem k tématu bakalářské práce je vymezení pojmu pokuty zcela klíčové. Výše uvedené kapitoly byly pouze nastíněním situace a okolností, které s pojmem pokuta úzce souvisí. Pokuta je tedy jedním ze správních trestů, kterou lze uložit jak za přestupek, tak i za jiný správní delikt. Jedná se o finanční postih pro pachatele přestupku za protiprávní jednání, kterého se dopustil. Orgánem, který pokutu v rámci správního trestání uděluje, nemusí být vždy správní orgán. Orgánem, který je oprávněn pokutu pachateli deliktu udělit může být např. i orgán Policie České republiky nebo obecní policie.

Jelikož pokutu v rámci řízení o přestupku nelze udělit společně s napomenutím (s ostatními správními tresty to možné je), je pokuta tedy jakýmsi dalším stupněm v rámci správního trestání, avšak dle mého názoru i pokuta jakožto finanční postih plní úlohu edukativní, jelikož ne vždy je přestupek spáchán úmyslným jednáním ze strany pachatele. Dle mého názoru je pokuta jedním z neúčinnějších postihů v rámci správního trestání spolu se zákazem činnosti, neboť se daného pachatele přímo dotýká, jelikož mu jako trest za spáchání přestupku vzniká určitá újma (v případě pokuty jde o újmu finanční). Myslím, že nejzásadnějším faktorem v problematice pokut je nepochybně výše pokuty a kritéria, podle kterých se výše pokuty určuje, protože pokud pokuta nebude přiměřeně vysoká v poměru k závažnosti přestupku, který byl spáchán, pak tento trest onen výchovný efekt nenaplní a hrozí, že pachatel v přestupkové činnosti může pokračovat.

4.1. Výše pokut a její stanovení

Výše pokuty může být stanovena různým způsobem v různých zákonech. Zákon může definovat spodní hranici pro udělení pokuty v daném přestupku, stejně tak může ale zákon stanovit horní sazbu pro udělení pokuty, přičemž horní sazba pokuty může být dána pevně či pohyblivě. Přestupkový zákon ve svém §46 odst. 1 uvádí, že: *Pokutu lze uložit ve výši stanovené zákonem. Není-li*

výše pokuty zákonem stanovena, pokutu lze uložit ve výši nepřesahující částku 1000 Kč.⁶⁶

Některé zákony umožňují (nebo umožňovaly) i udělení pokuty, kdy je její výše udělena výpočtem, přičemž faktory, které výpočet ovlivňují, mohou být např.:

- **Výše minimální mzdy** – např. dle §24 dřívějšího katastrálního zákona (č. 344/1992), který umožňoval katastrálnímu úřadu udělit fyzické osobě za porušení pořádku na úseku katastru pokutu ve výši trojnásobku a pětinásobku minimální mzdy – v závislosti na závažnosti přestupku podle §23 stejného zákona.
- **Výše nepřiměřeného majtkového prospěchu** – zákon č.256/2004 Sb. (Zákon o podnikání na kapitálovém trhu) stanovuje jako možnost pro výpočet výše pokuty i násobky výše neoprávněného získaného prospěchu (např. §160 odst. 2 písm. b)), avšak to pouze v případě, je-li výše neoprávněného prospěchu zjistitelným faktorem.
- **Výše sazby spotřební daně stanovené zvláštní zákonem pro líh** – zákon o lihu (č. 61/1997 Sb.) kromě stanovení horních hranic pokut rovněž v §17 odst. 3 písm. e) umožňuje výši pokuty až do desetinásobku sazby spotřební daně stanovené pro líh. Tento způsob se použije v případě, kdy pachatel poruší podmínku pro uvádění lihu do oběhu, uvede do oběhu líh označený klamavým způsobem nebo způsobem vyvolávajícím nebezpečí záměny nebo uvede do oběhu vadný líh nebo líh neznámého původu.
- **Počet cizinců dopravených z území státu, který není smluvním státem mezinárodních smluv o odstraňování kontrol na společných hranicích** – tento způsob výpočtu výše pokuty se vypočítává tak, že je určena finanční výše za jednu osobu a celková výše pokuty se tedy odvíjí od celkového počtu osob. Takový způsob výpočtu je stanoven v §157 odst. 8 písm. a) zákona č. 326/1999 -

---

⁶⁶ ČESKÁ REPUBLIKA, §46 odst. 1 Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

*Zákon o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, který stanovuje pokutu od 100000 Kč do 500000 Kč za každého cizince, jde-li o přestupek podle odstavce 1 nebo 2 a cizinec byl dopraven z území státu, který není smluvním státem.*⁶⁷

Způsob výpočtu pro výši pokut je mnohdy doplněn o maximální možnou částku, které pokuta může dosáhnout. Zároveň některé zvláštní zákony definují rozdíl, zda je pachatelem přestupku osoba fyzická nebo osoba právnická (či podnikající fyzická). Pokud je pachatel takto rozdělen, pak zákon stanoví pro právnickou osobu vyšší pokutu než pro osobu fyzickou.

V současné době je trendem zvyšování horní hranice pokut, např. u některých přestupků je možné uložit sankci ve formě peněžitého trestu až do výše sto milionů korun (např. podle zákona 281/2002 Sb. - *Zákon o některých opatřeních souvisejících se zákazem bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní a o změně živnostenského zákona*). Za zmínku také stojí, že ve srovnání s možností uložení až stamilionové pokuty v oblasti správního trestání, pokuta uložená v trestním řízení soudem za trestní čin může dosáhnout maximální výše 36,5 milionu korun. Problémem peněžitého trestu se v minulosti zabýval i Ústavní soud se touto problematikou rovněž zabýval ve svém nálezu ze dne 25. 10. 2011 sp. zn. Pl. ÚS 14/09⁶⁸. V tomto nálezu se zkoumala právě přísnost sankce, likvidační charakter po potrestanou osobu a přísnost správního trestu za přestupek v porovnání s trestem za obdobný čin v trestním řízení. Ústavní soud se v tomto nálezu vyslovil, že by výše pokuty ve vztahu k osobě, které je ukládána, neměla mít likvidační charakter. Rovněž Ústavní soud v nálezu pod spisovou značkou Pl. ÚS 12/03 dospěl k závěru, že pokuta za určitých okolností může zasahovat do základního práva podle čl. 11 odst. 1 Listy základních práv a svobod.⁶⁹

⁶⁷ ČESKÁ REPUBLIKA, §157 odst. 8 písm. a) Zákon č. 326/1999 Sb.: *o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů*. In: *Sbírka zákonů*. 1999, ročník 1999, částka 106, číslo 326

⁶⁸ Nález pléna Ústavního soudu ze dne 25.10.2011, sp. zn. Pl. ÚS 14/09, dostupné např. na <http://nalus.usoud.cz>

⁶⁹ Nález pléna Ústavního soudu ze dne 13.8.2002, sp. zn. Pl. ÚS 3/02 nebo sp. zn. Pl. ÚS 12/03, dostupné např. na <http://nalus.usoud.cz>

V problematice dolní hranice výše pokut obecně platí, že správní orgán nemůže uložit pokutu nižší, než je právě zákonem určená spodní hranice a správní orgán je v takovém případě zákonem omezen ve svém správním uvážení. Zákon č. 250/2016 Sb. však ve svém §44 uvádí, za jakých podmínek lze uložit pokutu v nižší částce (tzv. mimořádné snížení výměry pokuty), než jaká je stanovena zákonem. Nižší pokutu lze uložit, pokud:

- *vzhledem k okolnostem případu a osobě pachatele lze důvodně očekávat, že i tak lze jeho nápravy dosáhnout*⁷⁰
- *je pokuta ukládána za pokus přestupku*⁷¹
- *pokuta uložená v rámci zákonem stanovené dolní hranice sazby by byla vzhledem k poměrům pachatele nepřiměřeně přísná, nebo*⁷²
- *pachatel spáchal přestupek, aby odvrátil útok nebo jiné nebezpečí, aniž byly zcela naplněny podmínky nutné obrany nebo krajní nouze, nebo překročil meze jiné okolnosti vylučující protiprávnost.*⁷³

Hlavním důvodem, proč je v zákonech spodní hranice výše pokuty za protiprávní jednání stanovena, je snaha lépe vystihnout škodlivost a závažnost určitého protiprávního jednání. Je třeba ale zmínit také to, že pokud je dolní hranice stanovena, je protiprávní jednání určitou měrou paušalizováno. To omezuje správní orgány v možnostech přihlédnout k osobě pachatele, okolnostem případu nebo majetkovým poměrům pachatele.

Problémy v oblasti výše sazeb pokut může působit také příliš velké rozpětí sazby u daného přestupku, jelikož takové rozpětí (např. od nuly až do desítek milionů korun) neodráží závažnost a škodlivost přestupku a nelze tedy ani posoudit vážnost konkrétního přestupku, který byl spáchán. *U úprav výše pokuty nedochází*

---

⁷⁰ ČESKÁ REPUBLIKA, §44 odst. 1 písm. a) Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

⁷¹ ČESKÁ REPUBLIKA, §44 odst. 1 písm. b) Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

⁷² ČESKÁ REPUBLIKA, §44 odst. 1 písm. c) Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

⁷³ ČESKÁ REPUBLIKA, §44 odst. 1 písm. d) Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

*k potřebné koordinaci úprav v jednotlivých zákonech a k promítnutí zásady, že za typově stejně závažné delikty by měly být ukládány podobně přísné sankce.*⁷⁴

V následujících kapitolách se bakalářská práce zaměřuje na pokutu pořádkovou a pokutu v blokovém řízení.

4.2. Likvidační povaha pokuty

Jak již bylo zmíněno, zákaz ukládání likvidačních pokut poprvé definoval Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. Pl. ÚS 3/02. Dále tuto definici modifikoval a převzal do praxe i Nejvyšší správní soud, podle kterého je likvidační pokuta taková pokuta: *kteřá je nepřiměřená osobním a majetkovým poměrům pachatele deliktu do té míry, že je způsobilá mu sama o sobě přivodit platební neschopnost či ho donutit ukončit podnikatelskou činnost, nebo se v důsledku takové pokuty může stát na dlouhou dobu v podstatě jediným smyslem jeho podnikatelské činnosti splácení této pokuty a zároveň je zde reálné riziko, že se pachatel, případně i jeho rodina (jde-li o podnikající fyzickou osobu) na základě této pokuty dostanou do existenčních potíží.*⁷⁵ Toto usnesení dokládá, že Nejvyšší správní soud bere ohledy i na právnické a podnikající fyzické osoby, a v jejich případě definuje likvidační pokutu jako takovou, která je schopna zapříčinit konec podnikatelské činnosti nebo zapříčiní, že všechny finanční prostředky a příjmy z podnikatelské činnosti musí pachatel vynaložit na úhradu uložené pokuty.

4.3. Pořádková pokuta

Pořádková pokuta je tzv. zajišťovací prostředek, zajišťuje účel a průběh daného řízení. Zajišťovacích prostředků využije správní orgán v případě, kdy je potřeba zajistit účel a průběh řízení a v přiměřené míře v závislosti na zásadě proporcionality. Dalšími zajišťovacími prostředky (upravené správním řádem) jsou předvolání (§59 spr. ř.), předvedení (§60 spr. ř.), předběžné opatření (§61 spr. ř.), již zmíněná pořádková pokuta (§62 spr. ř.), vykazání z místa úkonu (§63 spr. ř.) a záruka za splnění povinností (§147 spr. ř.). Další zajišťovací prostředky mohou být upraveny zvláštními zákony, stejně tak jako podmínky, za kterých se dají použít.

⁷⁴ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Nové přestupkové právo*. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9

⁷⁵ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 20.04.2010 čj. 1 As 9/2008–133, dostupné z: www.nssoud.cz

Pořádková pokuta se využívá v rámci řízení o přestupku (může být ale využita i trestním řízením) hlavně k potrestání osoby, která v rámci řízení závažně komplikuje postup řízení a řešení dané věci. *Účelem uložení pořádkové pokuty je obecně především umožnění efektivního (hladkého a nerušeného) průběhu řízení a zabránění průtahům či jiným problémům, které během daného řízení mohou vzniknout. Ve své podstatě se tak jedná o donucovací prostředek procesní povahy, který je sankčního zaměření a který směřuje k naplnění smyslu a účelu prováděného řízení.*⁷⁶ Pořádková pokuta a její náležitosti jsou definovány v řadě právních předpisů (z oboru trestního či civilního práva), ale zásadní je úprava v §62 zákona č. 500/2004 Sb. (správní řád), který v odst. 1 říká, že horní hranice pro udělení pořádkové pokuty je až 50 000 Kč a správní orgán je oprávněn uložit ji každému, kdo ztěžuje řízení zvláště závažným způsobem jako např. tím, že:

- *se bez náležité omluvy nedostaví na předvolání ke správnímu orgánu*⁷⁷
- *navzdory předchozímu napomenutí ruší pořádek*⁷⁸
- *neuposlechne pokynu úřední osoby*⁷⁹

Správní orgán může podle odst. 1 §62 správního řádu rovněž udělit pořádkovou pokutu osobě, která učinila hrubé a urážlivé podání či prohlášení. Oproti výše zmíněným důvodům pro uložení pořádkové pokuty, v tomto případě není třeba splnění podmínky týkající se komplikace a ztížení řízení. Ono urážlivé podání může být směřováno vůči jednotlivé úřední osobě nebo vůči blíže nespecifikovanému okruhu osob a platí, že obě tyto varianty jsou ustanoveny jako protiprávní, tudíž obě tyto varianty jsou správně-právní sankcí v podobě pořádkové pokuty postižitelné.

Odmítne-li někdo bez udání důvod podat správnímu orgánu vysvětlení, může mu správní orgán udělit pokutu až do výše 5 000 Kč (§137 odst. 2 správního

---

⁷⁶ Usnesení Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 30.03.2010, čj. 9 As 69/2009, www.nssoud.cz

⁷⁷ ČESKÁ REPUBLIKA, §62 odst. 1 písm. a) Zákon 500/2004 Sb.: Zákon správní řád. In: *Sbírka zákonů*. 2004, ročník 2004, částka 174/2004

⁷⁸ ČESKÁ REPUBLIKA, §62 odst. 1 písm. b) Zákon 500/2004 Sb.: Zákon správní řád. In: *Sbírka zákonů*. 2004, ročník 2004, částka 174/2004

⁷⁹ ČESKÁ REPUBLIKA, §62 odst. 1 písm. c) Zákon 500/2004 Sb.: Zákon správní řád. In: *Sbírka zákonů*. 2004, ročník 2004, částka 174/2004

řádu).⁸⁰ V tomto případě se tedy jedná o výjimku, kdy maximální výše pořádkové pokuty nemůže činit 50 000 Kč, jako u výše zmíněných deliktů. Zároveň v problematice výše pořádkové pokuty platí zásada proporcionality, tedy povinnost správního orgánu dbát na to, aby výše pokuty nebyla v nepoměru k závažnosti deliktu a jeho následku a významu k řízení o přestupku. Nutno také zmínit, že pořádkovou pokutu lze uložit opakovaně, kdy souhrnná výše všech pořádkových pokut uložené jedné osobě může přesáhnout i onu horní hranici 50 000 Kč pro udělení jedné pokuty, přičemž je nutné mít na paměti zásadu proporcionality a posuzovat závažnost chování a jednání osoby, které je pokuta ukládána.

Pořádkovou pokutu vybírá správní orgán, který pokutu uložil (podle Zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů). Příjem z pořádkových pokut je příjmem rozpočtu, ze kterého je činnost správního orgánu, který pokutu uložil, hrazena. Proti uložení pořádkové pokuty je možné se odvolat, přičemž odvolání proti rozhodnutí o uložení pořádkové pokuty má odkladný účinek. Správní orgán má rovněž pravomoc, uloženou pořádkovou pokutu, která již nabyla právní moci, novým rozhodnutím snížit nebo prominout. V takovém případě se bere zřetel zejména na to, jak osoba, které byla pořádková pokuta udělena, plní v dalším průběhu řízení své procesní povinnosti.⁸¹

4.3.1. Pořádkové delikty

Zmíní-li se pořádková pokuta, její forma a výše, je nutné také zmínit pořádkové delikty, za které je ona pořádková pokuta udělována. Skutkové podstaty, za které je správní orgán oprávněn uložit pořádkovou pokutu jsou stanovené v již zmíněném §62 správního řádu a v §137 odst. 2 správního řádu.

Správní orgán je oprávněn uložit pořádkovou pokutu, pokud se člověk bez omluvy nedostaví na předvolání ke správnímu orgánu. Správní orgán předvolává osobu v případě, je-li její účast nutná při provedení úkonu v rámci řízení o přestupku, přičemž předvolání musí být písemné a doručuje se nejméně s pětidenním předstihem do vlastních rukou. Nemůže-li se předvolaný ze

---

⁸⁰ ČESKÁ REPUBLIKA, §137 odst. 2 Zákon 500/2004 Sb.: Zákon správní řád. In: *Sbírka zákonů*. 2004, ročník 2004, částka 174/2004

⁸¹ ČESKÁ REPUBLIKA, §62 odst. 6 Zákon 500/2004 Sb.: Zákon správní řád. In: *Sbírka zákonů*. 2004, ročník 2004, částka 174/2004

závažných důvodů dostavit, je povinen se bez zbytečných odkladů správnímu orgánu omluvit a tyto závažné důvody uvést, přičemž forma omluvy předvolaného není nijak zákonem definována. Pokud se předvolaný nedostaví v uvedeném termínu k řízení a ani neposkytne správnímu orgánu onu požadovanou omluvu s uvedením důvodu, proč se nemůže řízení zúčastnit, naplní tak znaky přestupkového deliktu a správní orgán je oprávněn udělit takové osobě pořádkovou pokutu až do výše 50 000 Kč.

Dalším skutkem, který může být správním orgánem pokutován, jako pořádkový delikt je opakované rušení pořádku navzdory předchozím napomenutím. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu je pojem rušení pořádku definováno jako: *neurčitý právní pojem, jehož definici neobsahuje žádný právní předpis. Za rušení pořádku lze považovat jakékoliv jednání, které buď přímo ruší průběh jednání či provádění procesního úkonu, nebo snižuje jeho vážnost. Za hrubé rušení pořádku lze považovat takové jednání, které znemožňuje např. provedení ústního jednání hlasitými projevy, napadáním ostatních přítomných osob, urážkami apod. Za hrubé rušení pořádku lze považovat i takové jednání, které narušuje např. ústní jednání způsobem výrazně snižujícím vážnost správního řízení.*⁸²

Přestupkovým deliktem je dále také neuposlechnutí pokynů úřední osoby, tím se rozumí neuposlechnutí příkazu nebo naopak zákazu určitého jednání, který může zmocněná úřední osoba nařídit. Osoba, které je příkaz nebo zákaz zadán, povinna poslechnout a její subjektivní názor na daný pokyn ze strany úřední osoby z hlediska oprávněnosti je v danou chvíli vedlejší. K takovým pokynům dochází zejména přímo v terénu (např. na konkrétním místě, kde byl přestupek spáchán) a proto bývají často vysloveny ústně.

Jak již bylo výše zmíněno, pořádkovou pokutu může od správního orgánu obdržet také ta osoba, která vůči správnímu orgánu učiní hrubé a urážlivé podání. V tomto případě tedy neplatí podmínka ztížení a komplikace řízení. Za urážlivý projev je považován nejen projev ústní, ale i písemný a také projev učiněný pomocí gest a tento projev útočí na důstojnost, čest, dobrou pověst či odbornost osob jak

---

⁸² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 31. 03. 2010, čj. 5 As 37/2009, www.nssoud.cz

úředních, tak i osob dalších na řízení se podílejících jako např. svědci či tlumočníci. Za urážlivý projev vůči správním orgánům nelze považovat projev ironie či kritiky, je-li učiněn slušnou formou a bez vulgarit a hrubých urážek.

4.3.2. Rozhodnutí o pořádkové pokutě

Rozhodnutí o pořádkové pokutě nepředchází oznámení o zahájení řízení dle §45 odst. 1 správního řádu, ani výzva správního orgánu. Účastníkem takového řízení je ta osoba, které má být pokuta udělena. Jedná-li se o osobu, která je v rámci řízení zastoupena zákonným zástupce, pak bude i v rámci řízení o pořádkové pokutě účastníkem řízení ta osoba, která je zástupcem nikoliv osoba zastoupená. Zároveň není zákonem ustanoveno, že osoba, které bude pořádková pokuta udělena, musí být nutně osobou fyzickou, tudíž se může jednat i právnickou osobu nebo o podnikající fyzickou osobu. Rozhodnutí o pořádkové pokutě nese povahu exekučního titulu a exekučním správním orgánem, který je oprávněn pořádkovou pokutu vymáhat se stávat ten správní orgán, který pořádkovou pokutu uložil.

4.4. Pokuta uložena v blokovém řízení

4.4.1. Příkazové (blokové) řízení

Blokové řízení je pojem, který byl nahrazen v právní úpravě v zákoně č.250/2016 Sb. pojmem příkazní řešení na místě, kdy pokuta je ukládána vydáním příkazu na místě. Příkazní řízení Využit příkazu na místě je možné stejně tak jako v minulosti blokového řízení, tedy za okolností, které stanovuje správní řád v §150 odst. 5, který říká, že: *Je-li účastník přítomen a plně uzná důvody vydání příkazu, považuje se stav věci za prokázaný a příkaz lze vydat na místě, pokud uloží povinnost k peněžitému plnění do výše 10 000 Kč nebo povinnost k nepeněžitému plnění, jež účastník může uskutečnit ihned na místě. Odůvodnění příkazu lze nahradit vlastnoručně podepsaným prohlášením účastníka, že s uložením povinnosti souhlasí. Podepsáním prohlášení se příkaz stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím. O této skutečnosti musí být účastník předem prokazatelně poučen. Proti příkazu vydanému na místě nelze podat odpor.*⁸³

⁸³ ČESKÁ REPUBLIKA, §150 odst. 5 Zákon 500/2004 Sb.: Zákon správní řád. In: *Sbírka zákonů*. 2004, ročník 2004, částka 174/2004

Příkazový blok lze použít pouze v případě pokuty nebo při uložení peněžité záruky. Má-li být příkazem na místě uložena povinnost k nepeněžitému plnění (např. zabrání věci), příkazový blok nelze použít. Předpoklad pro uložení pokuty příkazem na místě je, že obviněný s uložení pokuty a s její výší souhlasí, že souhlasí s právní kvalifikací skutku a že souhlasí s vydáním příkazního bloku a samozřejmě také, že obviněný je na místě přítomen. *Odůvodnění příkazu lze nahradit vlastnoručně podepsaným prohlášením účastníka, že s uložení povinnosti souhlasí. Podepsáním prohlášení se příkaz stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím. O této skutečnosti musí být účastník předem prokazatelně poučen. Proti příkazu vydanému na místě nelze podat odpor.*⁸⁴

4.4.2. Příkazový blok

Příkazový blok je vydáván ministerstvem financí a je využíván správním orgánem nebo orgánem, který je oprávněn vést řízení o přestupku, jakožto forma rozhodnutí. Rozlišují se příkazové bloky, které oprávněné orgány odebírají buď od celního úřadu (to v případě, kdy příjem z pokut putuje do státního rozpočtu) nebo od příslušného krajského úřadu (v takovém případě putuje výnos z pokut do rozpočtu kraje, popřípadě obcí) a mohou mít tři různé podoby v závislosti na situaci, ke které je příkazový blok použit. První možností je příkazový blok v případě, kdy je pokuta na místě zaplacená. Takový příkazový blok obsahuje dvoulisty (je zde použit samopropisovací papír), přičemž část A z daného dvoulistu je určena pro správní orgán a část B obdrží při příkazním řízení na místě při uložení pokuty obviněný. Obdobně je postupováno také v případě příkazu na peněžitou záruku za splnění povinností, jen s rozdílem, že část B vydávaného příkazového bloku je vydávána obviněnému za účelem peněžité záruky, nikoliv peněžité pokuty jako takové. Poslední možností je, že pokuta na místě zaplacená není. V takovém případě příkazový blok obsahuje trojlisty (část A, B a C), kdy část A a C je určena správnímu orgánu a část B opět obdrží obviněný, který má pokutu za spáchaný přestupek zaplatit. V případě, kdy nedochází k zaplacení pokuty na místě a tudíž je vydáván příkaz o pokutě na místě nezaplacené, musí být obviněný poučen o lhůtě

---

⁸⁴ ČESKÁ REPUBLIKA, §150 odst. 5 Zákon 500/2004 Sb.: Zákon správní řád. In: *Sbírka zákonů*. 2004, ročník 2004, částka 174/2004

splatnosti pokuty, o možnostech platby a také o následcích, které plynou z nezaplacení pokuty či ze zaplacení opožděného.

Výše pokuty, která smí být uložena příkazem na místě je finančně značně omezena oproti hodnotám, kterých mohou dosahovat pokuty v klasickém přestupkovém řízení. Zatímco v klasickém přestupkovém řízení, které není nikterak zkrácené, mohou pokuty dosahovat desítek či dokonce stovek milionů korun, v příkazním řízení na místě činí maximální výše uložené pokuty 10 000 Kč. Zákon č. 250/2016 rovněž upravuje i finanční limit pro pokutu, která je v rámci příkazního řízení na místě ukládána mladistvému. V takovém případě je maximální možná výše pokuty 2 500 Kč, není-li ovšem mladistvý podnikající fyzickou osobou.

Jelikož jsou příkazové bloky vnímány zákonem jako ceniny, jsou z důvodu zamezení možného padělání a falšování opatřené ochrannými prvky a jednotlivé dvojlisty popřípadě trojlisty obsahují evidenční číslo. V pokynech, které jsou součástí každého příkazového bloku, je rovněž uvedeno, že je zakázáno při vyplňování příkazového bloku škrtnat, přepisovat již zapsané údaje nebo např. použít psací potřeby, u kterých může dojít k následnému odstranění stopy z příkazového bloku. Zároveň příkaz musí mít určité náležitosti, které upravuje zákon č. 250/2016 Sb.. Příkaz musí obsahovat:

- *jméno, popřípadě jména, a příjmení obviněného nebo osoby jednající za obviněného, který je právnickou nebo podnikající fyzickou osobou, a název právnické osoby*⁸⁵
- *datum narození obviněného nebo identifikační číslo osoby, pokud je obviněným právnická nebo podnikající fyzická osoba, bylo-li jim přiděleno*⁸⁶
- *adresa místa trvalého pobytu obviněného nebo osoby jednající za obviněného, který je právnickou nebo podnikající fyzickou osobou, popřípadě adresa místa hlášeného pobytu cizince, má-li hlášený*

⁸⁵ ČESKÁ REPUBLIKA, §92 odst. 2 písm. a) Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

⁸⁶ ČESKÁ REPUBLIKA, §92 odst. 2 písm. b) Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

*pobyt na území České republiky, nebo adresa sídla obviněného, je-li právnickou nebo podnikající fyzickou osobou*⁸⁷

- podpis obviněného nebo osoby, která jedná za obviněnou právnickou osobu, popřípadě podnikající fyzickou osobu
- *podpis obviněného nebo osoby jednajících za obviněného, který je právnickou nebo podnikající fyzickou osobou*⁸⁸
- *právní kvalifikace skutku včetně formy zavinění a ustanovení právního předpisu, na jehož základě je povinnost ukládána*⁸⁹ (tzn. konkrétní paragraf, popř. odstavec či písmeno)
- hodnota uložené peněžité pokuty (musí být uvedena číslem i slovně)
- označení správního orgánu, včetně údajů o pověřené úřední osobě (jméno, funkce, identifikační nebo služební číslo) a podpis pověřené úřední osoby
- místo a datum, kdy byl příkazový blok vydán
- *poučení, že podpisem obviněného nebo osoby jednajících za obviněného, který je právnickou nebo podnikající fyzickou osobou, se příkazový blok stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím*⁹⁰

4.4.3. Orgány oprávněné uložit pokutu příkazem na místě

Kromě příslušného správního orgánu zákon č. 250/2016 Sb. rovněž vymezuje taxativním výčtem další orgány, které jsou za určitých podmínek oprávněné ukládat pokuty v rámci příkazního řízení na místě. Každý z níže uvedených orgánů má zákonem vymezené případy a konkrétní druhy přestupků, ve kterých jsou dané orgány pověřené pokutu příkazem ukládat.

Policie České republiky je v rámci příkazního řízení na místě oprávněna uložit pokutu za *přestupek proti pořádku ve státní správě v působnosti Policie*

⁸⁷ ČESKÁ REPUBLIKA, §92 odst. 2 písm. c) Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

⁸⁸ ČESKÁ REPUBLIKA, §92 odst. 2 písm. e) Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

⁸⁹ ČESKÁ REPUBLIKA, §92 odst. 2 písm. f) Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

⁹⁰ ČESKÁ REPUBLIKA, §92 odst. 2 písm. l) Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

*České republiky, za přešupek proti pořádku v územní samosprávě, za přešupek proti veřejnému pořádku, přešupek proti občanskému soužití a přešupek proti majetku.*⁹¹ Co se konkrétně rozumí těmito přešupky a co vše se dá kategorizovat do těchto druhů přešupků, upravuje zákon č. 251/2016 Sb. (*zákon o některých přešupcích*), konkrétně pak § 2, 4, 5, 7 a 8. V jednotlivých paragrafech jsou popsány jak skutky, které jsou tímto zákonem ustanoveny jako přešupky, ale dále též skutkové podstaty či možná výše ukládané peněžní sankce.

Obdobné platí i u orgánu **Vojenské policie**, která je rovněž oprávněna ukládat pokutu za přešupek proti pořádku ve státní správě nebo za přešupek spáchaný na úseku vnitřní správy, pokud je to v její působnosti. Kromě již zmíněného zákona č. 251/2016 Sb. jsou okolnosti, jako jsou např. působnost Vojenské policie či postup a pravomoci při šetření přešupků zakotveny v zákoně o Vojenské polici č. 300/2013 Sb.

Dalšími orgány, které mohou být pověřeny uložením peněžní sankce v rámci příkazního řízení je orgán **státní báňské správy** a orgán **inspekce práce**. Orgán státní báňské správy je oprávněný uložit pokutu za přešupek *proti pořádku ve státní správě, pokud jím byly porušeny povinnosti vyplývající z ustanovení horních předpisů v působnosti orgánů státní báňské správy.*⁹² Struktura a činnost státní báňské správy je upravena v páté části zákona č. 61/1988 Sb. (*Zákon České národní rady o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě*) a v šesté části stejného zákona jsou popsány i konkrétní přešupky. Co se inspekce práce týče, tak ta je oprávněna udělit pokutu za přešupek proti pořádku ve státní správě, byl-li tím přešupkem porušen právní předpis bezpečnosti práce nebo pokud se přešupku dopustil zaměstnanec na svém pracovišti či podnikatel ve svých prostorách k podnikání určených. Konkrétní přešupky jsou zakotveny v zákoně č. 251/2005 Sb. (*zákon o inspekci práce*) v části čtvrté.

Posledním oprávněným orgánem k ukládání pokut příkazem na místě je **obecní policie**, konkrétně *strážník obecní policie za přešupek, jehož projednání je*

⁹¹ ČESKÁ REPUBLIKA, §91 odst. 2 písm. a) Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

⁹² ČESKÁ REPUBLIKA, §91 odst. 2 písm. c) Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

v působnosti obce, za přešupek proti občanskému soužití, pokud nebyl spáchan porušením zákona o silničním provozu, a za přešupek proti pořádku ve státní správě spáchaný neoprávněným stáním vozidla na místní komunikaci nebo jejím úseku, které lze podle nařízení obce použít ke stání jen za cenu sjednanou v souladu s cenovými předpisy a při splnění podmínek stanovených tímto nařízením.⁹³ Povinnosti a oprávnění strážníků obecní policie jsou dále upraveny v zákoně 553/1991 tj. zákon České národní rady o obecní policii.

4.5. Chyby v příkazním řízení

Příkazní řízení na místě je v rámci rychlosti a efektivnosti v zásadě vcelku neformální a relativně jednoduché, svědčí o tom např. již zmíněné pokutové bloky. Veškeré informace, které musí být nutně obsaženy v pokutovém bloku, jsou zde předepsány, tak aby bylo řízení zjednodušeno a jeho průběh byl efektivní. Navzdory výše uvedeným skutečnostem stále dochází k chybám, které vyústí v neplatnost rozhodnutí, kterým vydání příkazního bloku a uložení finanční sankce bezpochyby jsou. Skutečností, které mohou neplatnost zapříčinit je celá řada, níže uvedené skutečnosti považují za nejběžnější a tudíž je na místě je v rámci této kapitoly zmínit.

Jednou z nejčastějších chyb v rámci příkazního řízení je **chybějící podpis**. Chybějící podpis je závažným formálním nedostatkem a to jak ze strany obviněného tak ze strany oprávněné úřední osoby.

Chybějící podpis **pachatele přešupku** je (navzdory ústnímu souhlasu pachatele) zásadním nedostatkem a to z důvodu, že projevený ústní souhlas může znamenat pouhou ochotu pokutu zaplatit nebo souhlas s její výší, nikoliv však fakt, že pachatel považuje přešupek za dostatečně zjištěný a je ochotný ho řešit příkazním řízením na místě. Tímto problémem se zabýval i Nejvyšší správní soud, který se ve věci vyslovil takto: „Nabytí právní moci rozhodnutí o uložení blokové pokuty nelze činit závislým na časově tak obtížně uchopitelném a nejistém okamžiku, jako je ústní souhlas obviněného z přešupku, obzvláště za situace, kdy jde ve většině případů *de facto* o pouhé vyjádření souhlasu s navrhovanou výší

⁹³ ČESKÁ REPUBLIKA, §91 odst. 2 písm. e) Zákon 250/2016 Sb.: o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů*. 2016, ročník 2016, částka 98, číslo 250

blokové pokuty. Opačný závěr, zvolený krajským soudem, by umožňoval, aby obviněný případným odvoláním (ústního) souhlasu, jež by se projevilo v odmítnutí podpisu bloku, jednak s obdobnou argumentací jako v této věci zabránil dalšímu správnímu řízení pro namítaný zákaz dvojího postihu, a současně zajistil absenci exekučního titulu, kterým je dle ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu právě pokutový blok podepsaný obviněným“⁹⁴ Problematika chybějícího podpisu ze strany přestupce se stala velmi diskutovaná hlavně po zavedení bodového systému pro řidiče motorových vozidel, jelikož spoustu řidičů, kteří vzhledem k páchání dopravních přestupků dosáhli maximální možné zákonem dané bodové hranice a měla následovat tedy sankce v podobě zákazu činnosti, začali rozporovat pokuty udělené v příkazním řízení na místě právě z důvodu absence podpisu ve snaze domct se neplatnosti a zabránit tak odejmutí řidičského oprávnění v důsledku zákazu činnosti. Nejvyšší soud zároveň také řešil problematiku ohledně podoby podpisu, jelikož i přes to že je na bloku na pokutu předtištěn údaj „čitelný podpis“, tak podpis a jeho podoba nejsou zákonem vymezeny a definovány. „Pokud jde o podpis, je při absenci jeho zákonné definice nutné spokojit se s minimálními nároky na jeho podobu. Jedná se o individualizované vypsání jména nebo znaku osoby, která podpis napsala, a to souvislým i nesouvislým tahem ruky.“⁹⁵

Pokud je řeč o chybějícím podpisu ze strany úřední osoby, která je oprávněná příkazní řízení na místě vést, jedná se o další závažnou absenci jednoho z formálních znaků, jež zakládá neplatnost takového řízení. Vzhledem k takovému formálnímu nedostatku se nejedná o vykonatelné rozhodnutí a taková pokuta tedy není exekučním titulem. Na pokutovém bloku jsou předtištěny údaje, které mají být o oprávněné úřední osobě uvedeny a takovými údaji jsou: podpis, jméno a příjmení a služební či identifikační číslo oprávněné osoby. I v případě oprávněné úřední osoby platí nutnost spokojit se s minimálními požadavky na podobu podpisu. Je nutné zmínit také určitý rozpor mezi Nejvyšším soudem a Nejvyšším správním soudem, neboť oba tyto instituty se v problematice absence podpisu oprávněné úřední osoby vyslovují rozdílně. Zatímco Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí

---

⁹⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 29.12.2010, čj. 8As 68/2010, www.nssoud.cz

⁹⁵ Usnesení Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 04.09.2012, čj. 7 As 94/2012, www.nssoud.cz

zastává názor, že: „není-li blok na pokutu na místě nezaplacenou z 23. 8. 2001, opatřen čitelným podpisem pracovníka, který pokutu uložil (popř. uvedením jeho jména, příjmení a jeho podpisem), tedy údajem na bloku předtištěném, nesplňuje formální náležitosti rozhodnutí vydaného v blokovém řízení, a že tudíž není vykonatelným rozhodnutím, podle kterého může být ve smyslu § 40 odst. 1 písm. a) exekučního řádu nařízena exekuce.“⁹⁶ Nejvyšší správní soud oproti tomu zastává ve svém rozhodnutí ze dne 4. 9. 2012 čj. 7 as 94/2012 názor, že ani chybějící podpis oprávněné úřední osoby (např. policisty) na pokutovém bloku nemůže zpochybnit jeho způsobilost být podkladem pro daný záznam, ovšem pouze v případě, je-li možné zjistit totožnost osoby např. pomocí jména či služebního nebo identifikačního čísla. Můžeme pouze spekulovat o tom, ke kterému z těchto dvou názorů se přiklonit. Dle mého názoru by měl být podpis oprávněné úřední osoby nedílnou součástí pokutového bloku a to zejména z důvodu jednoznačnosti, jelikož pokud bude pokutový blok oprávněnou osobou správně vyplněn a hlavně podepsán (oprávněnou osobou i přestupcem), zamezí to podobným problémům jako např. s již výše zmíněným bodovým systémem v návaznosti na zákaz činnosti. Z tohoto důvodu bych se dle mého názoru ztotožnil spíše s rozhodnutím Nejvyššího soudu České republiky.

Další a dle mého názoru zásadní chybou v příkazním řízení na místě je pochybení v otázce určení skutkové podstaty přestupku. Při nesprávné kvalifikaci skutkové podstaty přestupku dochází k nesplnění jedné ze základních podmínek příkazního řízení na místě, tj. podmínka spolehlivého zjištění přestupku. Důvodem proč je správné určení skutkové podstaty přestupku tak důležité je např. určení výše pokuty, která bude uložena, jelikož výše uložené pokuty se odvíjí od správného posouzení skutkové podstaty a tím pádem od správné kvalifikace přestupku jako takového. Jelikož v takovém případě může být pokuta uložena ve vyšší nebo naopak nižší sazbě, než by správně měla být dle zákonem stanovených sazeb, může takové pochybení vést k pochybám, zda byla pokuta uložena v souladu s platnými právními předpisy a to později může vyústit v přezkumné řízení či dokonce v obnovu řízení jako takového.

---

⁹⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 24.02.2010, čj. 20 Cdo 749/2008, www.nsoud.cz

Poměrně častou chybou v příkazním řízení na místě je i pochybení ze strany oprávněné úřední osoby při zjišťování totožnosti pachatele, jemuž má být pokuta příkazem na místě uložena. Domnívám se, že tato chyba je velmi závažná a to především z toho důvodu, že tímto pochybením může vzniknout újma třetí osobě, která s daným projednávaným přestupkem nemá nic společného. Důvodem tohoto tvrzení je například možnost, kdy se pachatel přestupku prokáže falešným či pozměněným dokladem totožnosti. Takové riziko se týká především pokut, které pachatel nehradí na místě a vzniká tak tedy exekuční titul. Nesprávné zjištění totožnosti pachatele může vést opět jako v předešlém případě k obnově řízení a je proto nutné postupovat z pohledu oprávněné úřední osoby tak, aby byla zajištěna při zjišťování totožnosti pachatele co možná největší míra jistoty, že je totožnost doopravdy určena správně.

5. Mezinárodní srovnání

Právní úprava přestupků v jednotlivých zemích je velmi individuální a to jak v problematice definice přestupku a co je za přestupek v jednotlivých právních systémech považováno, tak v problematice sankcí, které daná země za spáchané přestupky uděluje. V této kapitole je cílem porovnat právní úpravu v otázce přestupků a jejich trestání ve vybraných zemích Evropské unie. Tyto země byly pro porovnání vybrány především z geografického hlediska, jelikož mají s Českou republikou státní hranice a jedná se tedy o Německo, Rakousko, Polsko a Slovensko.

5.1. Německá právní úprava

V Německém právní systému nenajdeme přestupky v takovém úpravě a pojetí jako je tomu v České republice. „*Německý přestupkový zákon (Gesetz über Ordnungswidrigkeiten) definuje přestupek v § 1 zákona jako „protiprávní a zavrženíhodné jednání, které naplňuje znaky zákonné skutkové podstaty, která může být podle zákona sankcionována pokutou“.* Odstavec druhý § 1 dále stanoví, že *pokutou postihnutelné jednání je protiprávním jednáním, které naplňuje znaky zákonné skutkové podstaty ve smyslu odstavce prvního (tedy přestupkem) také tehdy, když není svou povahou zavrženíhodné.*“⁹⁷ Vychází zde tedy otázka, zda není zavrženíhodnost jakožto podmínka pro klasifikaci protiprávního jednání jako přestupku, nadbytečná a do jaké míry je této skutečnosti v Německém právním pojetí přikládán důraz. Zde je tedy patrný rozdíl mezi českou a německou úpravou, neboť v České republice je dle zákona č. 250/2016 Sb. za přestupek považován čin, který je protiprávní a společensky škodlivý a je jako takový zákonem označen, a to včetně znaků přestupku.

V Německém právním pojetí je v podstatě za přestupek považován jakýkoliv čin, za který by mohla být pachateli uložena dle zákonné úpravy pokuta. Pokuta udělována za přestupkové jednání je rovněž v zákonné úpravě pojmově rozlišována od pokuty v oblasti trestního práva, kde se jedná o pokutu ve smyslu peněžitého trestu. Dalšími druhy sankcí jsou např. propadnutí nebo zabránění věci.

---

⁹⁷ Právní úprava přestupků ve vybraných zemích Evropy, dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=77480>

V případě, kdy nastane souběh přestupku a trestného činu, dostává vždy přednost úprava v trestním zákoně a také platí, že rozhodl-li soud o spáchaném jednání pravomocným rozsudkem jakožto o trestném činu, nemůže již být dále pachatelovo jednání stíháno a postihováno jako přestupek. Stejný princip platí i v případě opačném, kdy je-li soudem rozhodnuto o přestupkovém jednání, je trestní stíhání pachatele vyloučeno. Stěžejní částí německého přestupkového zákona je především úprava procesních pravidel a postupů, a to jak před správními orgány, tak i před německými soudy. Přestupky jako takové nejsou v německém přestupkovém zákoně taxativně vymezeny, k tomu slouží zvláštní zákony jako je tomu například v oblasti dopravních přestupků (ty jsou definovány podle zákona o pravidlech silničního provozu). Přes to však v třetí části německého přestupkového zákona najdeme výslovnou úpravu některých přestupků, jedná se například o přestupky proti veřejnému pořádku či přestupky proti pořádku ve státní správě.

Pokud jde o orgány, které jsou příslušné k prošetření a stíhání přestupků, jedná se v německé právní úpravě především o příslušný přestupkový správní úřad. Vymezení těchto orgánů a jejich příslušnosti je obsaženo v přestupkovém zákoně, konkrétně v jeho druhé části a příslušnost je zde vymezována za pomoci negativního vymezení. Přestupkový zákon říká, že: „*ke stíhání přestupku je příslušný správní orgán (Verwaltungsbehörde), jestliže přestupkový zákon nestanoví příslušnost státního zastupitelství nebo příslušnost soudce pro jednotlivé úkony.*“⁹⁸ Rovněž platí, že správní orgán je i příslušný k potrestání pachatele, pokud ovšem zákon nestanoví příslušnost potrestání soudu.

Jak již bylo výše zmíněno, trestem, který se ukládá za spáchání přestupku v německém právním řádě, je pokuta. Pokud pachatel nehodlá plnit tuto sankci dobrovolně, uplatní se výkon rozhodnutí podle druhé části přestupkového zákona. Rozhodnutí o udělení pokuty je vykonatelné v momentě, kdy nabude právní moci a vykonávajícím správním orgánem je podle přestupkového zákona orgán, který pokutu uložil. Správní pokutu lze pak vymáhat po uplynutí čtrnáctidenní lhůty ode nabytí splatnosti uložené pokuty a to tehdy, je-li z okolností zřejmé, že se pachatel přestupku vyhýbá zaplacením. V případě uplynutí této lhůty od nabytí splatnosti

---

⁹⁸ Právní úprava přestupků ve vybraných zemích Evropy, dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=77480>

umožňuje přestupkový zákon dokonce uvalit na pachatele přestupku, za který byla pokuta uložena, tzv. donucovací či exekuční vazbu a to v délce trvání až po dobu tří měsíců. Maximální doba donucovací vazby smí být nařízena pouze v případě, jednalo-li se o pokutu v maximální zákonem stanovené výši. Platí, že doba donucovací vazby nesmí být prodloužena, může však být zkrácena a výkonu takové vazby může pachatel přestupku zamezit v okamžiku, kdy pokutu uhradí.

5.2. Rakousko

Ani rakouská právní úprava nezná přestupky v takové podobě, jako je tomu v českém pojetí. Porušení norem trestního je práva je rozlišeno dle trestního zákona na zločiny a přečiny a protiprávní jednání menšího stupně závažnosti jsou upravena v zákoně o správním trestání. Tento zákon stanovuje, že jako přestupek může být stíháno pouze to jednání, za jehož spáchání lze uložit dle zákona trest. „*Rakouský zákon zde využívá pojmu Strafe, tedy trest, kterým akcentuje úzkou vazbu na trestní právo, která je podpořena možností udělit za porušení správních předpisů trest odnětí svobody, i když v omezené délce.*“⁹⁹ V rakouské právní úpravě se tedy nejedná o klasické přestupkové řízení, jaké známe v České republice, a tresty spojené s přestupkovým jednáním jsou uvedeny v zákoně o správním trestání kdy, pokud zákon nestanoví jinak, se řídí trestní sazba a druh trestu správními předpisy. Není-li určitému přestupkovému jednání přiřazena zákonem trestní sazba a druh trestu, stanovuje zákon obecnou sankci ve formě pokuty až do výše 218 Euro nebo odnětí svobody trvající až dva týdny.

V rakouském pojetí existují tři druhy trestů, kterými může být pachatel protiprávního přestupkového jednání sankcionován. Jedním z trestů je trest dobře známý i v naší právní úpravě, tedy peněžitá pokuta. Dalším rovněž velmi obvyklým trestem je propadnutí věci, oproti tomu z hlediska českého právního pojetí neobvyklým trestem je již výše zmíněné odnětí svobody. Trestem odnětí svobody se rakouská právní úprava liší nejen od té české, ale i německé, kde sice je odnětí svobody přípustné, ale až v případě, kdy uplyne doba dvou týdnů ode dne, kdy uložena pokuta nabyla splatnosti. Trest odnětí svobody se ukládá pouze tehdy, je-li to nutné pro zabránění opakovaného páchaní přestupků stejného druhu. Délka trestu

⁹⁹ Právní úprava přestupků ve vybraných zemích Evropy, dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=77480>

odnětí svobody je stanovena zákonem, kdy běžná horní hranice jsou dva týdny, ve výjimečných případech i delší, avšak maximálně šest týdnů. Oproti zákonu stanovuje také minimální délku, která činí dvanáct hodin. Co se pokuty týče, zde je minimální výše stanovena na 7 EUR, Propadnutí věci je upraveno tak, že „*jestliže zákon nestanoví nic jiného, předmětem sankce propadnutí věci mohou být pouze věci, které jsou ve vlastnictví pachatele nebo spolupachatele přestupku a dokonce i věci, které jim byly přenechány do užívání od oprávněné osoby, pokud tato osoba věděla, že tyto věci budou sloužit ke spáchání protiprávního jednání postihnutelného podle zákona o správním trestání.*“¹⁰⁰

5.3. Polsko

Polská právní úprava je zakotvena v přestupkovém zákoníku, který stanovuje čtyři možné druhy trestů za přestupky: vězení, omezení svobody, pokuta a důtka. Na rozdíl od rakouské právní úpravy je v polském právním systému odnětí svobody udělováno v minimální délce trvání pěti dnů a nejdéle až na třicet dní, přičemž je odnětí svobody vyměřováno na dny. Tento druh trestu v českém právní pojetí v problematice trestání přestupků nefiguruje, stejně tak jako druhý výše zmíněný trest – omezení svobody. Tento trest by se dal rovněž nazvat jako domácí vězení, které je využíváno v českém právním systému jako trest v oblasti trestního práva. V polském právním systému během výkonu trestu omezení svobody nesmí potrestaný bez souhlasu soudu opustit jeho místo stálého pobytu, dále je rovněž povinen vykonávat bezplatně veřejně prospěšné práce.

Kromě výše zmíněných trestů jsou v přestupkovém zákoníku zakotveny i tzv. trestní opatření, které mají reparační, preventivní či výchovný účel, jako je např. zákaz řízení vozidel, povinnost nahradit škodu či odškodnění za morální újmu.

5.4. Slovensko

Slovensko je zemí, jejíž právní úprava v oblasti přestupků a trestání přestupků je ze všech výše uvedených zemí nejvíce podobná právní úpravě v České republice. Nezpochybitelným důvodem je i společná historická minulost obou

---

¹⁰⁰ Právní úprava přestupků ve vybraných zemí Evropy, dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=77480>

zemí. Slovenská právní úprava vychází ze zákona č. 372/1990 Zb., o priestupkoch, který vyšel v platnost ve stejném roce jako předchůdce dnešního zákona č. 250/2016 Sb. Právní definice přestupku ve slovenském zákoně o přestupcích hovoří o přestupku jako o zaviněném jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je v tomto nebo jiném zvláštním zákoně za přestupek výslovně označen. Lze tedy tvrdit, že i zde se podobně jako v případě České republiky zkoumá společenská škodlivost daného jednání. Podmínky spáchání přestupku jsou rovněž stanoveny slovenským zákonem o přestupcích a jsou jimi zavinění na straně pachatele, existence jednání porušujícího nebo ohrožujícího společenské zájmy a výslovné označení daného jednání za přestupek v zákonné úpravě, avšak se nesmí jednat o jednání, které je trestným činem či správním deliktem posuzovaným podle jiného zákona. Stejně jako v české právní úpravě i ve slovenském právní pojetí je postačujícím zaviněním zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon u konkrétního přestupku jako podmínku prokázání úmyslu pachatele.

V problematice sankcí udělovaných za přestupek je rovněž slovenská právní úprava velmi podobná té české, kdy sankcemi, které jsou za přestupky udělovány, jsou pokárání, pokuta, zákaz činnosti a propadnutí věci. Tyto tresty lze udělit samostatně i v kombinaci, s výjimkou pokárání, které nelze udělit s pokutou. Podobně jako česká právní úprava i ta slovenská připouští možnost, že k nápravě pachatele přestupku může dojít i pouhým projednáním přestupku a je tedy možné od uložení trestu upustit. Vzhledem k trestu, který má být uložen, definuje zákon o přestupcích okolnosti, které je potřeba zohlednit při ukládání sankce. *„Jde o závažnost přestupku, zejména o způsob jeho spáchání a jeho následky, o okolnosti, za kterých byl přestupek spáchán, míru zavinění, pohnutky a osobu pachatele, jakož i skutečnost, zda byl pachatel za totožný přestupek postihnut v kárném nebo disciplinárním řízení.“*¹⁰¹

Dle obecných pravidel je možné uložit pokutu až do výše 33 Euro, pokud jiný zvláštní zákon nestanoví jinak. V blokovém řízení je pak možné uložit pokutu v maximální výši 33 Euro, v rozkazovacím řízení je pak částka maximální výše pokuty až 250 Euro, nestanoví-li zvláštní zákon jinak. Trest zákazu činnosti lze dle

---

¹⁰¹ Právní úprava přestupků ve vybraných zemí Evropy, dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=77480>

slovenského zákona o přestupcích uložit pouze za přestupky, které jsou upraveny ve zvláštní části přestupkového zákona či jiném zvláštním zákoně v délce, kterou tyto zákony určují. Sankce ve formě propadnutí věci smí být udělena pouze v případě, kdy je pachatel vlastníkem dané věci a byla použita nebo připravena k použití pro spáchání přestupku nebo byla-li nabytá pachatel při spáchání přestupku.

V otázce orgánů příslušných k projednávání přestupků je okruh těchto orgánů vymezen ve třetí části slovenského zákona o přestupcích, která upravuje řízení o přestupcích. Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, jsou k projednávání přestupků příslušné obecní úřady, avšak podobně jako v České republice mohou být příslušnými orgány i orgány policejního sboru, jedná-li se o přestupek spáchaný porušením pravidel silničního provozu, přestupky v oblasti extremismu či přestupky proti veřejnému pořádku.

7. Úvaha de lege ferenda

Aktuální právní úprava v rámci přestupkového zákona je právní úpravou, která nahradila zákon č. 200/1990 Sb. a to po téměř 30 letech. Je tedy dle mého názoru na místě zamyslet se, jestli je aktuální právní úprava dostatečně funkční a co by mohlo být teoreticky do budoucna vylepšeno.

Osobně si myslím, že v rámci trestání spáchaných přestupků by měla být aktuální právní úprava v podobě zákona č. 250/2016 Sb., zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, přísnější. Dle mého názoru jsou výše pokut v aktuální právní úpravě dostačující, obzvlášť v případech zvlášť závažných přestupků, jako jsou např. přestupky proti životnímu prostředí. Prostor pro zpřísnění spíše spatřuji v druzích trestů, kdy bych osobně přidal některé druhy trestů, které mají např. naši zahraniční sousedé, kteří jsou zmíněni v kapitole mezinárodního srovnání. Tresty, které bych u nás považoval za užitečné a efektivní jsou např. krátkodobý trest odnětí svobody či omezení svobody v podobě domácího vězení.

Rovněž sympatizuji s opatřením, které nalezneme např. v německé právní úpravě týkající se odnětí svobody jakožto následku nezaplacení pokuty, která již nabyla splatnosti, a i přes to nebyla do určité lhůty uhrazena. Jsem názoru, že by takové opatření výrazně napomohlo snížit procento neuhrazených pokut a zároveň by neuhrazené pohledávky nemusely končit v tolika případech na stolech exekutorských úřadů.

Závěr

Závěrem této bakalářské práce bych rád vyzdvihl určitá pozitiva, která v aktuální právní úpravě v rámci přestupků vnímám. Dle mého názoru vidím jako velké pozitivum to, že je v aktuálním přestupkovém zákoně upravena odpovědnost nejen fyzických osob, ale i osob právnických nebo fyzických podnikajících osob, jelikož přestupková činnost se netýká pouze jednotlivých fyzických osob a je třeba, aby v některých případech nesla odpovědnost celá společnost, tedy právnická osoba. Další pozitivum vnímám v zakotvení odpovědnosti opatrovníka nebo zákonného zástupce za přestupek do zákona č. 250/2016 Sb., zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, neboť mám za to, že toto opatření dopomůže k řádnému plnění povinností opatrovníka nebo zákonného zástupce a zároveň bude-li vlastnit nezletilá osoba např. určitý majetek, bude i v zájmu zákonného zástupce řádně se o něj starat, jelikož za porušení určitých povinností může následně být odpovědný přímo zákonný zástupce.

V úvodu bakalářské práce jsem si kladl za cíl zpracovat problematiku pokut uložených v přestupkových řízeních a přestupky obecně. Dle mého názoru je velmi podstatnou částí úvodu bakalářské práce i historický exkurz, který je dle mého názoru zpracován velmi fakticky a soustředí se na opravdu důležité milníky v problematice přestupků na našem území.

Myslím si, že jsem byl schopen dostatečně zmapovat právní úpravu přestupků, včetně skutkových podstat přestupků či okolností, které vylučují protiprávnost. Důležitým bodem je i problematika odpovědnosti za přestupky, která je dle mého názoru systematicky a přehledně vysvětlena v další části druhé kapitoly.

Stěžejní částí bakalářské práce byla kapitola týkající se pokut uložených za spáchané přestupky. V této kapitole jsem dle mého názoru jasně definoval pojem pokuty a dále jsem zmínil otázku určování výše pokut a s tím související i možnou likvidační povahu, která u některých pokut díky nešikovně zvolené výši pokuty nastat. Jako velmi důležité považuji rovněž zmíněný chyb, které v rámci pokut udělovaných v příkazním řízení na místě mohou nastat a myslím si, že jsem těmto chybám věnoval dostatečnou pozornost, vzhledem k jejich důležitosti.

Na závěr bych rád zhodnotil, zda se mi podařilo dodržet vše, co jsem si úvodem této práce vytyčil. Myslím si, že se mi v rámci bakalářské práce podařilo zmapovat okruhy, které jsou pro základní orientaci v problematice pokut a přešupků nezbytné a které jsem si v úvodu práce kladl za cíl. Budu velmi rád, pokud tato práce bude pro případné čtenáře obohacím z hlediska informací a bude jim tak přínosem, který od této práce očekávali.

Resumé

The topic of the bachelor thesis are fines, and this concept is very comprehensive and because it is not possible to include the whole term in the bachelor thesis, I focused mainly on fines in offense proceedings. I chose this topic, because this issue in everyday life meets almost every one of us, as evidenced by statistics available from the website of the Police of the Czech Republic, over the past 5 years in each year alone the Police of the Czech Republic dealt with more than 1 250 000 offenses.

The bachelor thesis also deals with the definition of the concept of misdemeanor, what are its formal and material features or to define the facts of the offense. I also deal in this chapter with circumstances that rule out illegality. A very important part is then the part dealing with the responsibility for the misdemeanor, both the responsibility of natural persons, legal entities or persons doing business. This part of the chapter defines who is responsible for the misdemeanor and, under what circumstances, punishable.

We come also to the concept of fines, to the definition of this term, to determine the amount of fines depending on the legislation and also to the liquidation nature, which may be imposed a disproportionate amount. Furthermore, the chapter deals with the disciplinary fine as a means of security in the context of the offense proceedings. Then the main attention is paid to the fine imposed in the order or block proceedings, as it is a very common type of sanction in everyday life. It is important to define directly the order procedure, the command block and its requisites and, of course, to define the authorities that are authorized to conduct such order procedure. And the last, in my opinion, no less important part of this chapter is the section on errors in the command procedure, the circumstances that can lead to errors and the consequences that these errors can cause.

This bachelor thesis should help to the basic orientation in the topic of fines and misdemeanors. In my opinion, anyone who reads this bachelor thesis can find a lot of useful information in it.

Seznam použité literatury

Odborné publikace:

ČERNÝ, Jan, Eva HORZINKOVÁ a Helena KUČEROVÁ. *Přestupkové řízení: příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů: podle platného stavu k 2011* Praha: Linde, 1994. Praktická právnická příručka

DRÁPAL, Jakub. *Přiměřenost peněžité sankce k majetku pachatele*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-297-1

HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckovy právnické učebnice. ISBN isbn978-80-7179-254-3

JEMELKA, Luboš. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*. Vyd. 2. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-501-5

PRÁŠKOVÁ, Helena. *Nové přestupkové právo*. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9

STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Praktický komentář. ISBN 978-80-7598-521-7

Periodické publikace:

ŠTĚPÁNEK, Bohdan. SPRÁVNÍ TRESTÁNÍ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V MINULOSTI. In: Epravo.cz [online]. EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo, 2016 [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/spravni-trestani-na-uzemi-ceske-republiky-yminulosti-100286.html>

Elektronické zdroje:

Počty přestupků zveřejněné podle ustanovení §5 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb., dostupné z <https://www.policie.cz/clanek/zverejnene-informace-2019-pocty-prestupku.aspx>

Právní úprava přestupků ve vybraných zemích Evropy, dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=77480>

Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zakon-o-odpovednosti-za-prestupky-a-rizeni-o-nich-ucinny-od-1-7-2017.aspx>

Právní předpisy:

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb.: Ústava České republiky

Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník

Zákon 250/2016 Sb., Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Zákon č. 326/1999 Sb., Zákon o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů

Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád

Judikatura:

ÚS:

Nález pléna Ústavního soudu ze dne 25.10.2011, sp. zn. Pl. ÚS 14/09

Nález pléna Ústavního soudu ze dne 13.8.2002, sp. zn. Pl. ÚS 3/02 nebo sp. zn. Pl. ÚS 12/03

NSS:

Srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15.12.2005, čj.3 As 57/2004-39, publikovaný pod č. 845/2006 Sb. NSS

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 31. 03. 2010, čj. 5 As 37/2009

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 29.12.2010, čj. 8As 68/2010

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 24.02.2010, čj. 20 Cdo 749/2008

Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 20.04.2010 čj. 1 As 9/2008–133

Usnesení Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 30.03.2010, čj. 9 As 69/2009

Usnesení Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 04.09.2012, čj. 7 As 94/2012

Seznam použitých zkratk

ČNR – Česká národní rada

ČR – Česká republika

NSS – Nejvyšší správní soud České republiky

ÚS – Ústavní soud České republiky